

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

C 361

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

60 metai

2017 m. spalio 25 d.

Turinys

II *Komunikatai*

EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRIIMTI KOMUNIKATAI

Europos Komisija

2017/C 361/01	Komisijos pranešimas – ES maisto dovanojimo gairės	1
---------------	--	---

IV *Pranešimai*

EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

Europos Komisija

2017/C 361/02	Euro kursas	30
2017/C 361/03	Komisijos sprendimo dėl pakeisto pereinamojo laikotarpio nacionalinio plano, kurį pateikė Čekijos Respublika pagal Direktyvos 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų 32 straipsnio 6 dalį, priėmimas	31

V *Nuomonės*

ADMINISTRACINĖS PROCEDŪROS

Europos Komisija

2017/C 361/04	2018 m. kvietimas teikti paraiškas. EAC/A05/2017 – Programa „Erasmus+“	32
---------------	--	----

PROCEDŪROS, SUSIJUSIOS SU KONKURENCIJOS POLITIKOS ĮGYVENDINIMU

Europos Komisija

2017/C 361/05	Pranešimas ekonominės veiklos vykdytojams. Naujas prašymų sustabdyti autonominių Bendrojo muitų tarifo muitų taikymą tam tikriems pramonės ir žemės ūkio produktams ciklas	36
2017/C 361/06	Išankstinis pranešimas apie koncentraciją (Byla M.8644 – AXA / NN Group / Portfolio) – Bylą numatoma nagrinėti supaprastinta tvarka ⁽¹⁾	37
2017/C 361/07	Išankstinis pranešimas apie koncentraciją (Byla M.8518 – MDP/HPS/Nevada/Towergate) – Bylą numatoma nagrinėti supaprastinta tvarka ⁽¹⁾	39
2017/C 361/08	Išankstinis pranešimas apie koncentraciją (Byla M.8671 – BP/Bridas/Axion) – Bylą numatoma nagrinėti supaprastinta tvarka ⁽¹⁾	41

KITI AKTAI

Europos Komisija

2017/C 361/09	Pakeitimo paraiškos paskelbimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1151/2012 dėl žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų 50 straipsnio 2 dalies a punktą	42
---------------	---	----

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE.

II

(Komunikatai)

EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRIIMTI
KOMUNIKATAI

EUROPOS KOMISIJA

KOMISIJOS PRANEŠIMAS

ES maisto dovanojimo gairės

(2017/C 361/01)

Turinys

	<i>Puslapis</i>
1. Įvadas	2
1.1. Pagrindiniai faktai	2
1.2. Tikslas	3
2. Taikymo sritis	4
2.1. Kas yra maisto perskirstymas?	4
2.2. Kas yra maisto perteklius?	4
2.3. Kokie subjektai dalyvauja?	5
3. Maisto perskirstymas. Subjektų vaidmuo ir įsipareigojimai	6
3.1. Perskirstymo ir labdaros organizacijų veikla	8
3.1.1. Perskirstyti skirto maisto pertekliaus rūšiavimas	9
3.2. Atsekamumas	9
4. Pagrindinės atsakomybės ir teisinės atsakomybės nustatymas kilus su maisto sauga susijusių problemų	11
4.1. Teisinės aplinkybės	11
4.2. Poveikis maisto pertekliaus perskirstymo veiklai	12
5. Higienos reglamentai ir maisto pertekliaus perskirstymas	12
5.1. Bendrieji higienos reikalavimai, taikomi bet kokiai maisto dovanojimo veiklai	13
5.2. Konkretūs higienos reikalavimai, taikomi perskirstant gyvūninį maistą	13
5.3. Higienos reikalavimai, taikomi perskirstant maisto perteklių iš apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų bei aprūpinimo maistu sektorių	14
5.4. Maisto pertekliaus užšaldymas siekiant palengvinti perskirstymą	15
6. Vartotojams skirta informacija apie maistą	15
6.1. Teisinės aplinkybės	15
6.2. Poveikis maisto pertekliaus perskirstymo veiklai	17
6.2.1. Su informacija susiję reikalavimai, taikomi fasuotiems maisto produktams	17
6.2.2. Kalbos reikalavimai	17
6.2.3. Su informacija susiję reikalavimai, taikomi nefasuotiems maisto produktams	17

6.3.	Datos žymėjimas	18
6.3.1.	Teisinės aplinkybės	18
6.3.2.	Poveikis maisto pertekliaus perskirstymo veiklai	18
6.3.3.	Kiaušiniai. Datos žymėjimo taisyklės ir perskirstymo praktika	19
7.	Fiskalinės taisyklės	19
7.1.	Pridėtinės vertės mokestis (PVM)	19
7.2.	Fiskalinės paskatos	20
8.	Kitos ES programos	21
8.1.	Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas	21
8.2.	Bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas	21
8.3.	Bendras žuvininkystės ir akvakultūros produktų rinkų organizavimas	22
Nuorodos		23
1 priedas.	Su maisto dovanojimu susijusių teisės nuostatų apibendrinamoji lentelė	25
2 priedas.	Sprendimų medis. Ar, būdamas maistą labdaros organizacijai / maisto bankui teikiančiu mažmenininku arba labdaros organizacija / maisto banku, privalau laikytis Reglamento (EB) Nr. 853/2004?	29

1. ĮVADAS

1.1. Pagrindiniai faktai

2015 m. beveik ketvirtadalis ES gyventojų, t. y. 119,1 mln. asmenų, patyrė skurdo arba socialinės atskirties riziką, o 42,5 mln. asmenų kas antrą dieną neturėjo galimybės valgyti kokybiško maisto ⁽¹⁾. Taip pat apskaičiuota, kad ES kasmet susidaro apie 88 mln. tonų maisto atliekų, o susijusių sąnaudų suma siekia 143 mlrd. eurų ⁽²⁾.

Dėl maisto atliekų susidarymo ne tik daromas svarbus poveikis ekonomikai ir visuomenei, bet ir papildomas spaudimas riboti gamtos išteklius ir aplinkai. Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) duomenimis, maždaug trečdalis viso pasaulyje pagaminamo maisto prarandama arba iššvaistoma ⁽³⁾. Maistui, kuris galiausiai prarandamas arba iššvaistomas, pagaminti kasmet sunaudojama apie ketvirtadalį viso žemės ūkio sektoriuje sunaudojamo vandens ⁽⁴⁾ ir tam reikia Kinijos teritorijos dydžio pasėlių ploto ⁽⁵⁾. Dėl maisto atliekų kasmet susidaro apie 8 % visame pasaulyje išmesto šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ⁽⁶⁾.

Vykdamas maisto atliekų prevenciją visų pirma turėtų būti imamasi veiksmų maisto atliekų susidarymo lygmeniu – maisto perteklius turėtų būti mažinamas kiekvienu maisto tiekimo grandinės etapu (t. y. gamybos, perdirbimo, platinimo ir vartojimo). Susidarius maisto pertekliui būtų tiksliausia tą maistą perskirstyti žmonėms, kad būtų galima jį vartoti, – taip būtų užtikrinta, kad valgomieji maisto ištekliai būtų naudojami pasiekiant didžiausią naudą.

Dovanojant maistą ne tik remiama kova su maisto trūkumu, tai taip pat gali padėti veiksmingai sumažinti pramonės reikmėms arba į atliekų apdorojimo sistemą perduodamo ir galiausiai į sąvartyną patenkančio maisto perteklių. Tačiau nors maisto pertekliaus perskirstymas yra vis labiau plintantis reiškinys, o maisto gamintojai ir maisto mažmenininkai noriai aukoja maisto perteklių maisto bankams ir labdaros įstaigoms, perskirstomo maisto kiekis vis dar yra labai mažas, palyginti su visu ES esamu vartoti tinkamo maisto pertekliumi. Pavyzdžiui, 2016 m. Europos maisto bankų federacijos (angl. FEBA) nariai 6,1 mln. asmenų paskirstė 535 000 tonų maisto ⁽⁷⁾ – tai tik maža dalelė apskaičiuoto ES kasmet susidarančio maisto atliekų kiekio.

⁽¹⁾ Eurostatas, 2017 m.

⁽²⁾ Apytikris Europos maisto atliekų kiekis, FUSIONS (2016 m. kovo mėn.).

⁽³⁾ FAO (Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacija). 2011 m. *Global Food Losses and Food Waste – Extent, Causes and Prevention* („Maisto nuostoliai ir maisto švaistymas pasaulyje. Mastas, priežastys ir prevencija“). Roma, JT FAO.

⁽⁴⁾ M. Kumm, H. de Moel, M. Porkka, S. Siebert, O. Varis, ir P. J. Ward, „Lost Food, Wasted Resources: Global Food Supply Chain Losses and Their Impacts on Freshwater, Cropland and Fertilizer Use“ („Maisto nuostoliai, švaistomi ištekliai. Pasaulinės maisto tiekimo grandinės nuostoliai ir jų poveikis gėlam vandeniui, pasėliams ir trąšų naudojimui“). *Science of the Total Environment* 438, 2012 m., p. 477.

⁽⁵⁾ FAO. 2013 m. *Food Wastage Footprint & Climate Change* („Maisto švaistymo pėdsakas. Poveikis gamtos ištekliams“). Roma, JT FAO.

⁽⁶⁾ FAO. 2015 m. *Food Wastage Footprint & Climate Change*. Roma, JT FAO.

⁽⁷⁾ Europos maisto bankų federacija (angl. FEBA): <http://www.eurofoodbank.eu/>. Be to, „Tafel“ (Vokietijos maisto bankai, kurie nėra FEBA nariai) kasmet maždaug 1,5 mln. asmenų paskirsto apie 220 000 tonų maisto.

Valstybės narės (VN) ir suinteresuotieji subjektai nustatė maisto donorams ir maisto gavėjams kylančias teises ir praktines kliūtis, trukdančias ES perskirstyti saugų, vartoti tinkamą maistą ⁽¹⁾. Taigi Komisijos pasiūlytame žiedinės ekonomikos skatinimo veiksmų plane ⁽²⁾ reikalaujama, kad Komisija, *inter alia*, išaiškintų su maistu susijusius ES teisės aktus siekiant sudaryti palankesnes sąlygas dovanoti maistą.

1.2. Tikslas

Šių gairių tikslas – paaiškinti susijusias ES teisės aktų nuostatas ir padėti pašalinti taikant esamą ES reglamentavimo sistemą kylančias kliūtis, trukdančias perskirstyti maistą. Konkrečiau kalbant, šiomis gairėmis bus siekiama:

- padėti maisto pertekliaus teikėjams ir gavėjams lengviau laikytis taikomų ES reglamentavimo sistemoje nustatytų reikalavimų (pvz., susijusių su maisto sauga, maisto higiena, atsekamumu, atsakomybe, PVM ir kt.),
- skatinti ES valstybių narių reguliavimo institucijas vienodai aiškinti perskirstant maisto perteklių taikomas ES taisykles.

Visų pirma ES maisto dovanojimo gairėse aptariami klausimai, kuriuos reikia spręsti ES lygmeniu, taigi jomis siekiama papildyti, bet ne dubliuoti valstybių narių nustatytas gaires. Nacionaliniu ir (arba) sektorių lygmenimis sukurtos gairės (dažnai jas nacionaliniu ir (arba) regionų lygmenimis kartu rengia perskirstymo partneriai ir kompetentingos institucijos) atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant maisto saugą ir atsekamumą, taip pat paaiškinant, koks yra įvairių subjektų, dalyvaujančių surenkant ir perskirstant maisto perteklių, vaidmuo ir pareigos ⁽³⁾. Visoje ES taikant konkretiems sektoriams skirtas gaires ⁽⁴⁾, taip pat gali būti lengviau perskirstyti maistą ir skatinti dalytis geriausia patirtimi.

Todėl Komisija primygtinai rekomenduoja parengti atitinkamas nacionalinio lygmens maisto dovanojimo taisykles ir (arba) gaires, kad visiems subjektams būtų aiškiai pateiktos nacionaliniu lygmeniu taikomos taisyklės ir veiklos procedūros (įskaitant atitinkamas pagrindinių subjektų pareigas) siekiant palengvinti jų laikymąsi ir siekiant skatinti sekti geriausios patirties pavyzdžiais. Taigi valstybių narių subjektai galėtų naudotis Europos Komisijos ES maisto dovanojimo gairėmis, priimtomis konsultuojantis su ES maisto nuostolių ir švaistymo prevencijos platformos ⁽⁵⁾ atstovais, kaip vienu iš informacinių dokumentų, į kurių būtų galima atsižvelgti kuriant nacionalines gaires ir taisykles.

Valstybių narių gairėse taip pat gali būti išsamiau paaiškinamas maisto tvarkymo subjektų vaidmuo ir pareigos (pvz., susiję su atsakomybe) srityse, kuriose taikomos nacionalinės taisyklės (taip pat žr. 4 skirsnį). Be to, remdamosi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 852/2004 ⁽⁶⁾ 8 straipsnio 3 dalimi, nacionalinės kompetentingos institucijos gali raginti rengti ir platinti maisto pertekliaus surinkimo ir perskirstymo gerosios patirties vadovus. Siekdamos skatinti dovanoti maistą, nacionalinės kompetentingos institucijos galėtų apsvarstyti galimybę maisto tvarkymo subjektams taikyti finansines paskatas (plg. su 7.2 skirsniu), taip pat jos gali skatinti atitinkamus subjektus vykdyti informavimo, komunikacijos ir mokymo veiklą siekiant toliau remti vietoje vykdomus saugaus maisto perskirstymo veiksmus.

⁽¹⁾ Šios kliūtys yra nurodytos, pavyzdžiui, dokumentuose „ES valstybių narių su maisto dovanojimu susijusių teisės aktų ir praktikos lyginamasis tyrimas“ (angl. *Comparative study on ES Member States' legislation and practices on food donations*) (Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK), 2014 m.); „Su maisto atliekomis susijusių sąnaudų skaičiavimas. ES maisto atliekų prevencija“ (angl. *Counting the COST of Food Waste: ES food waste prevention*) (Jungtinės Karalystės Lordų Rūmai, 2013–2014 m.); „ES teisės aktų ir politikos, kuriais yra daromas poveikis maisto atliekų susidarymui, peržiūra“ (angl. *Review of ES legislation and policies with implications on food waste*) (FUSIONS, 2015 m.); „Maisto perskirstymas Šiaurės regione“ (angl. *Food redistribution in the Nordic Region*) (Šiaurės ministrų taryba, *TemaNord*, 2014–2016 m.); taip pat šios kliūtys nurodytos Komisijos posėdžiuose su nacionalinių kompetentingų institucijų bei suinteresuotųjų subjektų atstovais, įskaitant ES maisto nuostolių ir švaistymo prevencijos platformos, sukurtos 2016 m. įgyvendinant žiedinės ekonomikos veiksmų planą, narius, ir yra nurodytos jų pateiktose atskirose pastabose (žr. http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu_actions/index_en.htm).

⁽²⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Uždaro ciklo kūrimas. ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas“ [COM(2015) 614 final].

⁽³⁾ *Food redistribution in the Nordic Region, phase II: identification of best practice models for enhanced food redistribution* („Maisto perskirstymas Šiaurės regione. II etapas. Geriausios patirties pavyzdžių nustatymas siekiant geriau perskirstyti maistą“) (Šiaurės ministrų taryba, *TemaNord*, 2016 m.).

⁽⁴⁾ Pvz., *FoodDrinkEurope*, *EuroCommerce* ir Europos maisto bankų federacijos parengtos maisto dovanojimo gairės „Svarbus kiekvienas maisto kąsnis“ (*Every Meal Matters – Food donation guidelines*); jas patvirtino Europos Komisijos Augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų nuolatinis komitetas.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu_actions/eu-platform_en

⁽⁶⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos (OL L 139, 2004 4 30, p. 1).

Kad būtų lengviau dalytis informacija apie nacionalinę maisto dovanojimo praktiką, Komisija maisto atliekų prevencijai skirtoje interneto svetainėje ⁽¹⁾ skelbia ES VN parengtas gaires. Nacionaliniai ir visoje ES taikomi konkrečiams sektoriams skirti su maisto dovanojimu susijusios gerosios patirties vadovai, sukurti įgyvendinant ES maisto higienos taisykles ⁽²⁾ ir pateikti Europos Komisijai, taip pat skelbiami internetiniame registre ⁽³⁾.

2. TAIKYMO SRITIS

ES maisto dovanojimo gairių taikymo sritis apima maisto tvarkymo subjektų vykdomus maisto, kurį jo savininkas neatlygintinai teikia, surinkimo ir perskirstymo veiksmus.

2.1. Kas yra maisto perskirstymas?

Maisto perskirstymas – tai maisto pertekliaus, kuris, jei nebūtų panaudotas, galėtų būti iššvaistytas, surinkimo, paėmimo ir pateikimo žmonėms, visų pirma jo stokojantiems asmenims, procesas.

Dirbdama su maisto nuostolių ir švaistymo prevencija, taip pat maisto saugos didinimo skatinimu susijusį darbą FAO tarpdisciplininė grupė pasiūlė šią termino „saugaus ir maistingo žmonėms vartoti tinkamo maisto surinkimas ir perskirstymas“ apibrėžtį ⁽⁴⁾:

- Saugaus ir maistingo žmonėms vartoti tinkamo maisto surinkimas – maisto (perdirbto, pusiau perdirbto arba neapdoroto), kuris, jei nebūtų panaudotas, būtų išmestas arba iššvaistytas, gavimas atlygintinai arba neatlygintinai iš maisto sistemos žemės ūkio, gyvulininkystės ir žvejybos produktų tiekimo grandinių. Saugaus ir maistingo žmonėms vartoti tinkamo maisto perskirstymas – gauto maisto laikymas arba perdirbimas, o paskui, laikantis atitinkamų saugos, kokybės ir reguliavimo sistemų, jo paskirstymas (tiesiogiai arba per tarpininkus, atlygintinai arba neatlygintinai) vartoti asmenims, turintiems teisę gauti tą maistą.

Remiant Europos Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis jau dedamas pastangas propaguoti visų Europos piliečių, ypač vaikų, sveiką ir subalansuotą mitybą, perskirstant maisto produktus visais įmanomais atvejais turėtų būti atsižvelgiama į tai, kiek tais produktais prisidedama prie subalansuotos mitybos užtikrinimo. Šiuo požiūriu nacionalinės mitybos gairės naudojamos kaip rekomendaciniai dokumentai.

Su FAO pasiūlyta termino „maisto perskirstymas“ apibrėžtimi derančių ES maisto dovanojimo gairių tikslas – paaiškinti susijusias ES teisės aktų, taikomų maisto savininkui neatlygintinai teikiant maisto produktus, nuostatas. Sąvoka „maisto perskirstymas“ apima įvairius subjektus, tinklus ir veiklą (jų sparčiai daugėja). Nors paprastai maisto perskirstymo srityje pagrindiniai partneriai yra maisto bankai, toliau šiame dokumente pateikiamos atitinkamų ES taisyklių (pvz., maisto saugos, maisto higienos, vartotojų informavimo, atsakomybės ir kt.) taikymo gairės gali būti taikomos ir kitiems maisto perskirstymo modeliams ir (arba) subjektams. Pastarieji gali būti subjektai, vykdančys maisto perskirstymo veiklą, kuria nesiekama pelno, kaip antai socialiniai prekybos centrai ar restoranai, kai tam tikrais atvejais galutinis paramos gavėjas gali sumokėti nedidelę sumą už gautą maistą arba maitinimą.

2.2. Kas yra maisto perteklius?

Maisto perteklius, kurį sudaro gatavi maisto produktai (įskaitant šviežią mėsą, vaisius ir daržoves), iš dalies paruošti produktai arba maisto sudedamosios dalys, dėl įvairių priežasčių gali susidaryti bet kuriuo maisto gamybos ir platinimo grandinės etapu. Pavyzdžiui, žemės ūkio ir gamybos sektoriuose perteklius gali susidaryti dėl to, kad maisto produktai neatitinka gamintojo ir (arba) užsakovo specifikacijų (pvz., skiriasi produkto spalva, dydis, forma ir t. t.), taip pat dėl gamybos ir ženklinimo klaidų. Dėl valdant pasiūlą ir paklausą kylančių sunkumų gali būti užsakoma per daug produktų ir (arba) užsakymai gali būti atšaukiami. Taip pat maisto produktų pardavimas ir platinimas įprastais mažmeniniais kanalais gali būti neįmanomas dėl su datos žymėjimu susijusių problemų, kaip antai nepakankamos pristatymo metu likusios produktų vartojimo trukmės arba dėl to, kad pagal taikomas nacionalines taisykles negali būti perskirstomi produktai, kurių tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Geriausias iki ... (data)“, yra pasibaigęs.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/library/index_en.htm

⁽²⁾ Reglamentas (EB) Nr. 853/2004.

⁽³⁾ <https://webgate.ec.europa.eu/dyna/hygienelegislation/>

⁽⁴⁾ FAO (2015 m. gegužės mėn.). Išsamus termino „saugaus ir maistingo žmonėms vartoti tinkamo maisto surinkimas ir perskirstymas“ apibrėžtis (<http://www.fao.org/save-food/news-and-multimedia/news/news-details/en/c/288692/>).

Maisto perteklius gali būti perskirstomas, jei produktai yra tinkami vartoti žmonių maistui ir atitinka visus maisto saugos reikalavimus ⁽¹⁾, tiksliai apibrėžtus ES maisto saugos ir informacijos apie maistą teikimo vartotojams taisyklėse, taip pat atitinkamose nacionalinėse taisyklėse. Dovanoti tinkami maisto produktai gali būti, pavyzdžiui, produktai, kurie neatitinka gamintojo arba užsakovo specifikacijų; kurių pakuotė ir (arba) ženklavimas yra pakeisti, bet tai nedaro neigiamo poveikio maisto saugai arba vartotojų informavimui; ant kurių yra nurodytas laikotarpis, kuriam tie produktai skirti (kaip antai produktai, skirti konkrečiam šventiniam laikotarpiui arba reklaminei veiklai); kurie, augintojui leidus, yra renkami laukuose; kurių tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Geriausias iki ... (data)“, yra pasibaigęs, tačiau jie vis dar yra saugūs vartoti; kuriuos reguliavimo institucijos paėmė ir (arba) konfiskavo dėl kitų nei su maisto sauga susijusių priežasčių ir t. t.

Taigi maisto tvarkymo subjektai gali kiekvienu maisto tiekimo grandinės etapu perskirstyti maisto perteklių ir vykdyti maisto dovanojimo veiklą. Maisto tvarkymo subjektai (pvz., ūkininkai, maisto gamintojai ir mažmenininkai) gali dovanoti maisto perteklių per perskirstymo organizacijas (kaip antai maisto bankus), surinkimo tinklus ir kitas labdaros organizacijas arba tiesiogiai patiems vartotojams (pvz., darbuotojams).

2.3. Kokie subjektai dalyvauja?

ES maisto dovanojimo gairės taikomos subjektams, vykdančioms veiklą bet kuriuo maisto tiekimo grandinės etapu, – tai gali būti maisto donorai arba maisto gavėjai. Šiose gairėse aptariamos ES maistui skirtuose teisės aktuose, ypač Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 178/2002 ⁽²⁾ (vadinamajame Bendrajame maisto produktus reglamentuojančiame teisės akte) nustatytos konkrečios maisto tvarkymo subjektų, dalyvaujančių perskirstant maisto perteklių, pareigos ir įsipareigojimai, ir jomis siekiama paaiškinti tuos įsipareigojimus.

ES maisto pertekliaus perskirstymo tinklas yra sudėtingas, jis apima įvairius subjektus ir veiklos procesus.

Organizacijos – maisto donorės

Tai maisto tvarkymo subjektai, galintys teikti maisto perteklių bet kuriuo maisto tiekimo grandinės etapu, t. y. iš pirminės gamybos, maisto perdirbimo ir gamybos, mažmeninio ir kitokio platinimo, taip pat maitinimo ir apgyvendinimo paslaugų sektorių.

Maistą gaunančios organizacijos

Šios organizacijos dalyvauja perskirstant maisto perteklių ir gali būti skirstomos į pagrindines (angl. *front-line*) ir nepagrindines (angl. *back-line*) organizacijas (kai kurios iš jų atlieka abiejų tipų organizacijų funkcijas) ⁽³⁾:

- nepagrindinės organizacijos surenka padovanotą maistą iš maisto tiekimo grandinės subjektų ir tą maistą išvežioja, laiko ir perskirsto susijusius reikalavimus atitinkančių labdaros organizacijų (įskaitant labdaros įstaigas, socialinius restoranus, socialines įmones ir t. t.) tinklui,
- pagrindinės organizacijos gauna padovanotą maistą iš nepagrindinių organizacijų ir (arba) tiesiogiai iš maisto tiekimo grandinės subjektų. Jos savo ruožtu įvairiais būdais (pvz., siųsdamos maisto paketus, steigdamos labdaros valgyklas, tiekdamos maistą socialiniuose restoranuose ar kavinėse ir t. t.) teikia šį maistą savo nariams – paramos gavėjams; kai kurios organizacijos taip pat gali subsidijuojama kaina parduoti maisto produktus jų stokojančioms asmenims.

Daugelyje valstybių narių nepagrindinės organizacijos yra vadinamos maisto bankais; tačiau kai kuriose valstybėse narėse (pvz., Estijoje, Vokietijoje ir Nyderlanduose) maisto bankai ne tik perskirsto maistą kitoms organizacijoms, bet ir jį teikia tiesiogiai galutiniais paramos gavėjams. Be to, pagrindinių ir nepagrindinių organizacijų veikla valstybėse narėse gali skirtis: kai kurios užsiima tik maisto laikymu, vežimu ir platinimu; kitos – maisto, teikiamo galutiniam paramos gavėjui, perdirbimu ir ruoša ir (arba) maitinimu.

Šiame dokumente nepagrindinės organizacijos vadinamos perskirstymo organizacijomis (PO), o pagrindinės organizacijos – labdaros organizacijomis (LO).

⁽¹⁾ Jungtinės Karalystės WRAP, įgyvendindamas priemonę, kuria siekiama padėti sektoriui padidinti Jungtinėje Karalystėje perskirstomo maisto ir gėrimų pertekliaus kiekį, pateikė gaires, kuriose paaiškinama, kas yra laikoma perskirstyti tinkamu maisto pertekliumi. *Framework for Effective Redistribution Partnerships* („Veiksmingos partnerystės perskirstymo srityje programa“) (WRAP, 2016 m.).

⁽²⁾ 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002 2 1, p. 1).

⁽³⁾ Šios kategorijos pasiūlytos *FoodDrinkEurope*, *EuroCommerce* ir Europos maisto bankų federacijos parengtose maisto dovanojimo gairėse „Svarbus kiekvienas maisto kąsnis“ (2016 m. birželio mėn., p. 16).

Privačiojo sektoriaus maisto donorai

Bendrajame maisto produktus reglamentuojančiame teisės akte nustatyta teisės aktų sistema, kuria grindžiami ES maistui skirti teisės aktai, tačiau šis teisės aktas netaikomas pirminei gamybai, kai pagaminti produktai skirti asmeniniam vartojimui vietoje, taip pat maisto, skirtas asmeniniam vartojimui vietoje, ruošimui, tvarkymui ar laikymui vietoje. Taigi galima teigti, kad privatiems asmenims, *ad hoc* pagrindu teikiantiems maistą bendruomenės ar kituose labdaros renginiuose, įskaitant maisto surinkimo iniciatyvas, su Bendroju maisto produktus reglamentuojančiu teisės aktu susiję įpareigojimai netaikomi, – jie taip pat netaikomi labdaros organizacijoms, retkarčiais gaunančioms maisto iš privačių asmenų. Vis dėlto valstybės narės gali pateikti papildomų paaiškinimų nacionalinėse taisyklėse arba teikti patarimų, kad labdarai ir bendruomenei skirtas maisto teikėjams, gaunantiems maisto iš privačių maisto donorų, būtų lengviau laikytis reikalavimo tiekti saugų maistą.

Be to, ES maisto higienos ir informacijos apie maistą teikimo taisyklės taikomos tik įmonėms, kurių pobūdis yra toks, jog galima daryti prielaidą apie tam tikrą jų veiklos tęstinumą ir tam tikrą jų organizavimo lygį. Todėl ES maisto dovanojimo gairių taikymo sritis neapima tokios veiklos kaip maisto tvarkymas, ruošimas, laikymas ir tiekimas atsitiktinėmis progomis renginiuose (kaip antai bažnyčiose, mokyklose ar kaimo mugėse), kai tuo užsiima privatūs asmenys. Papildomų rekomendacijų šiuo klausimu pateikiama „Tam tikrų Reglamento (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos nuostatų įgyvendinimo gairių“⁽¹⁾ 3.8 skirsnyje. Nacionalinės kompetentingos institucijos gali pateikti papildomų patarimų, kad būtų aišku, ar pagal maisto higienos taisykles yra būtina įregistruoti bendruomenei ir labdarai skirtas maisto tiekimo veiklą⁽²⁾.

Organizacijos tarpininkės

Kad būtų lengviau perskirstyti maistą, organizacijos tarpininkės taip pat gali teikti paslaugas – padėti maisto donorams ir maisto gavėjams užmegzti ryšius, taip pat pasirūpinti, kad maisto pertekliaus pasiūla atitiktų galimą paklausą. Jei naudojamos informacinių ir ryšių technologijų (IRT) tinklais, platformos ar kitos skaitmeninės priemonės savininkas yra raginamas atkreipti maisto donorų ir maisto gavėjų dėmesį (tais atvejais, kai šie subjektai yra maisto tvarkymo subjektai, – žr. 3 skirsnį) į atitinkamus įpareigojimus, jiems nustatytus ES maistui skirtuose teisės aktuose. Už IRT tinklą atsakinga organizacija būtų laikoma informacinės visuomenės paslaugų teikėja, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2000/31/EB⁽³⁾.

Kai organizacijos tarpininkės veikla apima maisto ruošimą, tvarkymą, laikymą ir (arba) platinimą (pvz., viešoms reikmėms skirtas šaldytuvas, į kurį maisto donorai pristato toliau perskirstyti skirtą maisto perteklių, priežiūra), savininkas tikriausiai bus laikomas maisto tvarkymo subjektu. Tokiais atvejais jų veiklai bus taikomos ES maisto dovanojimo gairės.

3. MAISTO PERSKIRSTYMAS. SUBJEKTŲ VAIDMUO IR ĮSIPAREIGOJIMAI

Perskirstant maisto perteklių taikomas Bendrasis maisto produktus reglamentuojantis teisės aktas. Su maisto tiekimu susijusi veikla, kuria siekiama arba nesiekiama pelno, yra neabejotinai laikoma maisto pateikimu rinkai:

- pateikimas rinkai – maisto ar pašarų laikymas parduoti, įskaitant siūlymą parduoti arba perduoti koku nors kitu būdu, neatlygintinai ar už pinigų, ir pats pardavimas, platinimas ir kiti perdavimo būdai⁽⁴⁾.

Maisto perteklių gaunančios organizacijos – perskirstančios organizacijos (PO) arba labdaros organizacijos (LO) – pagal Bendrąjį maisto produktus reglamentuojantį teisės aktą turi būti laikomos maisto tvarkymo subjektais:

- maisto įmonė – pelno siekianti arba jo nesiekianti viešoji arba privati įmonė, vykdanči bet kokią su visais maisto gamybos, perdirbimo ir platinimo etapais susijusią veiklą⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/biosafety_fh_legis_guidance_reg-2004-852_lt.pdf

⁽²⁾ Žr., pvz., *Guidance on the application of EU food hygiene law to community and charity food provision* („Maisto higieną reglamentuojančio ES teisės akto taikymo teikiant bendruomenei ir labdarai skirtą maistą gairės“), Jungtinės Karalystės Maisto standartų agentūra, 2016 m. kovo mėn.

⁽³⁾ 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyva) (OL L 178, 2000 7 17, p. 1).

⁽⁴⁾ Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 3 straipsnio 8 dalis.

⁽⁵⁾ Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 3 straipsnio 2 dalis.

- maisto tvarkymo subjektas – fizinis arba juridinis asmuo, atsakingas už tai, kad jo kontroliuojamoje maisto įmonėje būtų garantuotai laikomasi maisto produktus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų⁽¹⁾.

Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 17 straipsnyje apibrėžtas visos maisto grandinės visų maisto tvarkymo subjektų (t. y. ūkininkų, maisto ar pašarų gamintojų, importuotojų, tarpininkų, platintojų, viešųjų ir privačių maitinimo paslaugų teikiančių įmonių, perskirstymo ir labdaros organizacijų ir kt.) ir ES valstybių narių kompetentingų institucijų vaidmuo:

- „1. Maisto ir pašarų verslo operatoriai visuose su jų kontroliuojamu verslu susijusiuose gamybos, perdirbimo ir paskirstymo etapuose užtikrina, kad maistas arba pašarai atitiktų su jų veikla susijusius maisto produktus reglamentuojančių įstatymų reikalavimus, ir tikrina, kad šių reikalavimų būtų laikomasi.
2. Valstybės narės užtikrina, kad maisto produktus reglamentuojantys įstatymai būtų vykdomi, ir kontroliuoja bei tikrina, kad maisto ir pašarų verslo operatoriai visuose gamybos, perdirbimo ir paskirstymo etapuose vykdytų atitinkamus maisto produktus reglamentuojančių įstatymų reikalavimus. <...>“⁽²⁾

17 straipsnio 1 dalimi maisto tvarkymo subjektams nustatomas įpareigojimas, pagal kurį jie turi aktyviai dalyvauti įgyvendinant maistui skirtų teisės aktų reikalavimus ir tikrinti, ar tokių reikalavimų yra laikomasi. Šis bendrasis reikalavimas glaudžiai susijęs su kitais privalomais reikalavimais, nustatytais konkrečiuose maistui skirtuose teisės aktuose [pvz., reikalavimu maisto higienos srityje įgyvendinti rizikos veiksnių analizės ir svarbiųjų valdymo taškų (RVASVT) sistemos principus]. Taigi šia dalimi nustatoma, kad pagrindinė atsakomybė⁽³⁾ už visų maistui skirtuose (ES ir nacionalinės) teisės aktuose nustatytų reikalavimų laikymąsi tenka maisto tvarkymo subjektams, – jie už tai atsakingi visais su savo kontroliuojamu verslu (arba maisto tiekimo grandinėje vykdoma veikla) susijusiais gamybos, perdirbimo ir platinimo etapais.

Atsižvelgiant į tai, kad maisto tvarkymo subjektas turi geriausias galimybes sukurti saugią maisto tiekimo ir užtikrinimo, kad jo tiekiamas maistas yra saugus, sistemą, jam tenka pagrindinė atsakomybė užtikrinti maistui skirtų teisės aktų ir visų pirma maisto saugos reikalavimų laikymąsi. (Dėl pagrindinės atsakomybės ir teisinės atsakomybės sąveikos žr. 4 skirsnį).

Kaip ir bet kokios su maisto gamyba ir platinimu susijusios veiklos vykdytojai, maisto pertekliaus perskirstymu užsiimančios maisto tvarkymo subjektai turi kiekvienu konkrečiu atveju įvertinti atitinkamus reikalavimus ir užtikrinti, be kita ko, kad nebūtų daroma neigiamo poveikio maisto saugai ir vartotojų informavimui. Įsipareigojimų, kylančių dėl bendrojo su pagrindine atsakomybe susijusio reikalavimo, taikomo organizacijoms, tvarkančioms ir perskirstančioms maisto perteklių (PO ir LO), pavyzdžiai galėtų būti šie: būtinybė užtikrinti tinkamą atšaldyto maisto laikymą, kad būtų palaikoma žema temperatūra, kaip reikalaujama ES maisto higienos taisyklėse, ir draudimas perskirstyti maisto produktus, kurių tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Tinka vartoti iki ... (data)“, yra pasibaigęs, kaip nurodyta ES informacijos apie maistą, susijusios su Bendrajame maisto produktus reglamentuojančiame teisės akte⁽⁴⁾ nustatytais saugos reikalavimais, teikimo vartotojams taisyklėse.

Perskirstant maistą dalyvaujantys maisto tvarkymo subjektai turėtų laikytis higienos srities gerosios patirties ir taikyti savikontrolės sistemą (RVASVT)⁽⁵⁾. Nustačius savikontrolės sistemų, pritaikytų perskirstymo veiklai, apibrėžtį, PO ir LO gali būti lengviau valdyti bet kokią veiklos riziką ir patikrinti, ar laikomasi reikalavimų; pavyzdžiui, tai būtų galima padaryti registruojant ir tikrinant laikomų produktų šaldymo temperatūrą. Parengus tokį planą, galima apsvarstyti proporcingo, lankstaus požiūrio taikymo galimybę, kaip paaiškinta susijusiame Komisijos pranešime⁽⁶⁾.

Kaip maisto tvarkymo subjektai PO ir LO taip pat privalo tikrinti, ar vykdamą jų kontroliuojamą veiklą laikomasi maistui skirtuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, ir atsižvelgdamos į tai gali nepriimti siūlomų dovanoti produktų, kurie gali kelti riziką galutiniam vartotojui (pvz., produktų, kurių pakuotė pažeista ar maisto savybės neįprastos, kurių tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Tinka vartoti iki ... (data)“, baigsis pernelyg greitai, todėl nebus galimybės jų saugiai perskirstyti ir vartotojas negalės jų suvartoti iki pasibaigiant galiojimo terminui ir t. t.).

⁽¹⁾ Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 3 straipsnio 3 dalis.

⁽²⁾ Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 17 straipsnio 1 ir 2 dalys.

⁽³⁾ Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 30 konstatuojamoji dalis.

⁽⁴⁾ Reglamentas (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams 24 straipsnyje nurodyta, kad „praėjus datai „Tinka vartoti iki ... (data)“ maisto produktas laikomas nesaugiu (OL L 304, 2011 11 22, p. 18) pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 14 straipsnio 2–5 dalis“.

⁽⁵⁾ RVASVT grindžiamos procedūros arba RVASVT – tai procedūros, grindžiamos rizikos veiksnių analizės ir svarbiųjų valdymo taškų (RVASVT) principais, t. y. savikontrolės sistema, kurioje nustatomi, vertinami ir kontroliuojami maisto saugai svarbūs rizikos veiksniai pagal RVASVT principus.

⁽⁶⁾ Komisijos pranešimas dėl rekomendacinio dokumento dėl maisto saugos vadybos sistemų, apimančias privalomąsias programas (PP) ir RVASVT principais grindžiamas procedūras, taikymo ir jo supaprastinimo (lankstumo) kai kuriose maisto tvarkymo įmonėse (2016/C 278/01) (OL C 278, 2016 7 30, p. 1).

Kaip ir visi maisto platinimo grandinės subjektai, PO ir LO privalo užtikrinti visų pirma tai, kad rinkai pateikiamas produktas būtų saugus atsižvelgiant į maisto saugos reikalavimus, nustatytus Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 14 straipsnyje, būtent:

„1. Nesaugus maistas į rinką nepateikiamas.

2. Maistas laikomas nesaugus, jei manoma, kad jis: a) kenkia sveikatai; b) netinka žmonėms vartoti. <...>“⁽¹⁾.

Sąvokos „kenkia sveikatai“ ir „netinka žmonėms vartoti“ išsamiau paaiškintos Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 14 straipsnio 3–5 dalyse ir gairėse⁽²⁾, kurias Komisija ir valstybės narės parengė siekdamos padėti visiems subjektams vykdyti savo įsipareigojimus, susijusius su Bendrojo maisto produktus reglamentuojančiu teisės aktu.

Bendrojo maisto produktus reglamentuojančiu teisės aktu taip pat nustatomas visiems į ES rinką pateikiamiems maisto produktams taikomas bendrasis atsekamumo reikalavimas (taip pat žr. 3.2 skirsnį, jame šis reikalavimas aptariamas išsamiau):

„— Turi būti galimybė visuose gamybos, perdirbimo ir paskirstymo etapuose atsekti maisto produktą, pašarą, maistui skirtą gyvūną ir kitas medžiagas, skirtas arba reikalaujamas dėti į maistą ar pašarą“⁽³⁾.

Kad galėtų laikytis bendrojo atsekamumo reikalavimo, perskirstant maisto perteklių dalyvaujančios organizacijos turi registruoti, iš kur ima maistą, ir, jei jos teikia maisto produktus kitoms įmonėms, jos taip pat privalo dokumentais įforminti, kam tas maistas yra paskirstomas (plg. su 3.2 skirsniu).

Be to, reikalaujama, kad visi maisto tvarkymo subjektai nesaugų maistą pašalintų iš rinkos ar atšauktų arba apie jį praneštų, kaip aprašyta Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 19 straipsnyje:

„1. Jei maisto tvarkymo subjektas mano arba turi pagrindo manyti, kad jo importuotas, išaugintas, perdirbtas, pagamintas arba paskirstytas maisto produktas neatitinka maisto saugos reikalavimų, jis tuoj pat pradeda to maisto pašalinimo iš rinkos procedūras, jei maistas po pirminio patikrinimo vietoje jau išvežtas, ir apie tai praneša kompetentingoms institucijoms. Tuo atveju, kai produktas jau galėjo pasiekti vartotoją, operatorius veiksmingai ir tiksliai informuoja vartotojus apie produkto pašalinimo priežastį, o prireikus atsiima iš vartotojų jiems jau pateiktus produktus, jei kitų priemonių nepakanka aukštam sveikatos apsaugos lygiui užtikrinti.

2. Maisto tvarkymo subjektas, atsakingas už mažmeninę prekybą arba paskirstymą, nesusijusius su pakavimu, ženklinimu etiketėmis, maisto sauga arba vientisumu, savo veiklą pradeda maisto saugos reikalavimų neatitinkančių produktų pašalinimo iš rinkos procedūromis ir kartu su kitais prisideda prie maisto saugos: perduoda atitinkamą informaciją, būtiną norint atsekti maistą, padeda augintojams, perdirbėjams, gamintojams ir (arba) kompetentingoms institucijoms.

3. Jei maisto tvarkymo subjektas mano arba turi pagrindo manyti, kad jo į rinką pateiktas maistas gali pakenkti žmonių sveikatai, apie tai jis nedelsdamas praneša kompetentingoms institucijoms. Subjektas informuoja kompetentingas institucijas apie prevencinius veiksmus, kurių imtasi siekiant apsaugoti nuo pavojaus galutinį vartotoją, ir, jei tai gali sustabdyti, sumažinti arba pašalinti dėl maisto kylantį pavojų, netrukdo arba neatbaido nė vieno asmens nuo bendradarbiavimo remiantis nacionalinės teisės aktais ir teisine praktika. <...>“

3.1. Perskirstymo ir labdaros organizacijų veikla

Organizacijos veiklos pobūdis ir veiklos modelis lemia tai, kokios konkrečios maisto saugos ir informacijos apie maistą teikimo vartotojams taisyklės taikomos pagal ES reguliavimo sistemą. Visų pirma skirtingi atsekamumo, maisto higienos ir informacijos apie maistą teikimo reikalavimai gali būti taikomi atsižvelgiant į tai, ar organizacija perskirsto maistą kitai organizacijai (t. y. veikia pagal modelį „verslas verslui“), ar tiesiogiai galutiniam paramos gavėjui (pagal modelį „verslas vartotojui“), taip pat atsižvelgiant į organizacijos vykdomos veiklos rūšį (pvz., gyvūninio maisto dovanojimas, maisto ruošimas).

⁽¹⁾ Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 14 straipsnio 1 ir 2 dalys.

⁽²⁾ Reglamento (EB) Nr. 178/2002 dėl bendrųjų maisto produktams skirtų teisės aktų 11, 12, 14, 17, 18, 19 ir 20 straipsnių įgyvendinimo gairės. Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinio komiteto išvados. https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/gfl_req_guidance_rev_8_en.pdf.

⁽³⁾ Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 18 straipsnis.

Todėl svarbu kiekvienu konkrečiu atveju atsižvelgti į maisto perskirstymu užsiimančių organizacijų veiklos pobūdį, nes joms taikomos taisyklės ir susiję įsipareigojimai gali skirtis.

Kadangi perskirstymo ir labdaros organizacijų veikla yra iš esmės susijusi su maisto perskirstymu, remiantis Bendrojo maisto produktus reglamentuojančiu teisės aktu gali būti laikoma, kad jos yra mažmeninę prekybą vykdančios maisto tvarkymo subjektai.

— Mažmeninė prekyba ⁽¹⁾ – tai maisto tvarkymas ir (arba) perdirbimas bei jo saugojimas prekybos taške arba paskirstymas galutiniam vartotojui, įskaitant paskirstymo terminalus, viešąjį maitinimą, fabrių valgyklas, įstaigų aprūpinimą maistu ir gėrimais, restoranus ir kitokių panašų aprūpinimą maistu, parduotuves, prekybos centrų paskirstymo centrus ir didmeninės prekybos punktus.

Pagal ES maisto higienos taisykles PO ir LO yra iš esmės laikomos mažmeninės prekybos arba platinimo centrais, kurių veikla apima tik laikymą ir vežimą. ES maisto higienos taisyklių, įskaitant konkrečias su gyvūniniu maistu susijusias priemones, taikymo aspektai išsamiau aprašyti 5 skirsnyje.

Pagal ES maisto ženklinimo taisykles PO ir LO, ruošiančios galutiniams vartotojams skirtą vartoti tinkamą gatavą maistą, gali būti laikomos viešojo maitinimo įstaigomis. 6 skyriuje išsamiai aprašoma, kokių įsipareigojimų, susijusių su informacijos apie maistą teikimu vartotojams, turi laikytis prie šios kategorijos priskiriamos organizacijos.

— Viešojo maitinimo įstaiga ⁽²⁾ – bet kokia įstaiga (įskaitant transporto priemonę ar stacionariai įrengtą arba kilnojamą prekystalį), kurioje vykdančią veiklą maistas paruošiamas vartoti galutiniam vartotojui, pavyzdžiui, restoranai, valgykla, mokykla, ligoninė ir maitinimo paslaugą teikianti įmonė.

3.1.1. Perskirstyti skirto maisto pertekliaus rūšiavimas

Nesaugus maistas rinkai nepateikiamas. Kai kurios valstybės narės ir subjektai prašė pateikti paaiškinimų, kaip turi būti perskirstomi produktai, sudaryti iš keleto dalių, iš kurių kai kurios gali būti netinkamos žmonėms vartoti. Tai gali būti, pavyzdžiui, apelsinų pridėtas krepšys, kuriame vienas apelsinas attrauktas pelėsiams; kelių jogurtų pakuotė, kurioje vienas jogurto indelis gali būti nesandarus; kiaušinių dėžutė, kurioje vienas kiaušinis gali būti pradaužtas. ES maisto saugos taisyklėmis maisto tvarkymo subjektui nedraudžiama šiuos produktus rūšiuoti, kad būtų galima juos perskirstyti. Visų pirma Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 14 straipsnio 6 dalyje nustatyta taip:

„— Jei nesaugus maistas sudaro tos pačios klasės arba to paties aprašo maisto partijos, siuntos ar krovinio dalį, daroma prielaida, kad visas tą partiją, siuntą ar krovinį sudarantis maistas yra nesaugus, nebent po išsamaus įvertinimo nebūtų rasta įrodymų, kad likusioji partijos, siuntos ar krovinio dalis yra saugi“.

Taigi yra leidžiami tokie veiksmai kaip antai tinklinio apelsinų krepšio praplėšimas, kad būtų galima atskirti sugedusius vaisius nuo žmoniems vartoti tinkamų vaisių (neatsižvelgiant į tai, ar tą daro maisto donoras (pvz., mažmenininkas), ar maisto gavėjas (pvz., PO / LO)), jei atlikus išsamų vertinimą gali būti užtikrinta, kad perskirstomas maistas yra saugus vartoti.

Atlikdamas šį išsamų vertinimą ir sprenddamas, ar maistas yra tinkamas žmonėms vartoti, maisto tvarkymo subjektas gali remtis Komisijos gairėse dėl Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto įgyvendinimo ⁽³⁾ pateiktomis rekomendacijomis. Atliekant šį vertinimą gali būti atsižvelgiama į įvairius veiksnius, kaip antai produkto tipą (pvz., greitai gendantis / negreita gendantis maistas); produkto sudėtį (pvz., didelis / mažas drėgnumas); perdirbimo būdą / lygį; vaizdines ir jausines savybes; pakuotės ir atskirų vienetų pakuotės vientisumą; produkto tinkamumą vartoti laiką; tvarkymo, laikymo ir vežimo sąlygas; vartojimo instrukciją (jei taikoma) ir kt.

3.2. Atsekamumas

Užtikrinti maisto produktų atsekamumą, kad visoje maisto tiekimo grandinėje būtų užtikrinta maisto sauga – vienas iš pagrindinių įpareigojimų maisto tvarkymo subjektams, Bendrojo maisto produktus reglamentuojančiu teisės aktu nustatytų siekiant apsaugoti gyvūnus ir vartotojus nuo su maisto tiekimo grandine susijusios rizikos. Nustačius riziką, kuriai pašalinti būtina iš rinkos pašalinti maisto produktą, atsekamumo sistemomis užtikrinama, kad šis procesas būtų laiku ir veiksmingai valdomas.

⁽¹⁾ Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 3 straipsnio 7 dalis.

⁽²⁾ Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 2 straipsnio 2 dalies d punktas.

⁽³⁾ Gairės dėl Reglamento (EB) Nr. 178/2002 dėl bendrųjų maisto produktams skirtų teisės aktų 11, 12, 14, 17, 18, 19 ir 20 straipsnių įgyvendinimo.

Būdami maisto tvarkymo subjektais, maisto donoriai privalo sukurti atsekamumo sistemą neatsižvelgiant į tai, ar produktai yra pateikiami rinkai siekiant juos parduoti, ar jie neatlygintinai perduodami perskirstymo ir (arba) labdaros organizacijoms. Kaip paaiškinta 2.2 skirsnyje, su atsekamumu susiję įpareigojimai netaikomi privatiems asmenims, *ad hoc* pagrindu teikiantiems maistą bendruomenės ar kituose labdaros renginiuose, ir labdaros organizacijoms, retkarčiais gaunančioms maisto iš privačių maisto donorų.

Maisto pertekliaus gavėjai, t. y. perskirstymo ir labdaros organizacijos, kaip ir visi maisto tvarkymo subjektai, privalo taip pat įgyvendinti atsekamumo priemones, reikalingas tam, kad būtų užtikrinta maisto tiekimo grandinės sauga. Be to, siekiant užtikrinti tinkamą šiems maisto produktams taikomų atsekamumo reikalavimų laikymąsi atsižvelgiant į ankstesnę su maisto sauga susijusių krizių valdymo patirtį, nustatytos specialios ES lygmens taisyklės dėl gyvūninio maisto ⁽¹⁾, taip pat dėl daigų ir sėklų daigams auginti ⁽²⁾. Daugiau informacijos apie tai, kaip praktiškai įgyvendinti atsekamumo reikalavimus, taip pat yra pateikiama rekomendaciniame dokumente, kad visiems subjektams būtų lengviau vykdyti su Bendruoju maisto produktus reglamentuojančiu teisės aktu susijusius įsipareigojimus ⁽³⁾.

Pavyzdžiui, šiose gairėse konkrečiai nurodyta, kad siekiant laikytis 18 straipsnyje nustatytų reikalavimų turėtų būti registruojama bent ši informacija:

- tiekėjo vardas, pavardė (pavadinimas) ir adresas bei pateiktų produktų identifikavimo duomenys,
- pirkėjo vardas, pavardė (pavadinimas) ir adresas bei pristatytų produktų identifikavimo duomenys,
- sandorio (pristatymo) data ir prireikus laikas,
- kiekis.

Kalbant apie trumpiausią dokumentų saugojimo terminą, gairėse nurodyta, kad reglamento tikslus būtų galima įgyvendinti saugant dokumentus 5 metus nuo produktų pagaminimo arba pristatymo dienos.

Kadangi maistas yra perskirstomas galutiniame maisto vertės grandinės etape, o PO ir LO paprastai maisto produktų ilgai nelaiko, Komisija mano, kad tinkamas preliminarus dokumentų saugojimo terminas galėtų būti 2–5 metai. Valstybės narės gali šiuos terminus konkrečiau aprašyti nacionalinėse taisyklėse ir (arba) gairėse; įskaitant, pavyzdžiui, galimą dokumentų saugojimo terminų pritaikymą atsižvelgiant į atitinkamos veiklos pobūdį (pvz., socialiniams restoranams gali būti nustatomi trumpesni terminai).

2004 m. Europos Komisija paaiškino su maisto perskirstymu susijusius atsekamumo įsipareigojimus ⁽⁴⁾. Apskritai visi maisto grandinės veiklos vykdytojai privalo registruoti gaunamų produktų tiekėjus (ankstesnis etapas) ir tų produktų gavėjus (paskesnis etapas). Tačiau jei maistas yra platinamas galutiniams vartotojams, gavėjų registruoti nereikia.

Taigi perskirstymo veiklos atsekamumo užtikrinimas iki paskesnio etapo kai kuriems maisto tvarkymo subjektams, pavyzdžiui, mažmeninės prekybos ir maitinimo paslaugų sektorių subjektams, kurie paprastai tiekia maistą tik galutiniams vartotojams, gali būti naujas įpareigojimas. Perskirstydami maistą PO ir LO, šie maisto tvarkymo subjektai taip pat turi užtikrinti ne tik gaunamų, bet ir tiekiamų produktų atsekamumą (t. y. iki paskesnio etapo).

Perskirstymo organizacijoms ir labdaros organizacijoms yra taikomi skirtingi su atsekamumo užtikrinimu susiję įpareigojimai. Perskirstymo organizacijos privalo registruoti produktų tiekėjus (gaunamų produktų tiekėjus) ir organizacijas, kurioms jos platina maistą, tačiau galutiniams vartotojams maistą teikiančios labdaros organizacijos privalo registruoti tik gaunamo maisto tiekėjus.

⁽¹⁾ 2011 m. rugsėjo 19 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 931/2011 dėl atsekamumo reikalavimų, nustatytų Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 178/2002 dėl gyvūninės kilmės maisto produktų (OL L 242, 2011 9 20, p. 2).

⁽²⁾ 2013 m. kovo 11 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 208/2013 dėl daigų ir sėklų daigams auginti atsekamumo reikalavimų (OL L 68, 2013 3 12, p. 16).

⁽³⁾ Reglamentas (EB) Nr. 178/2002 dėl bendrųjų maisto produktams skirtų teisės aktų 11, 12, 14, 17, 18, 19 ir 20 straipsnių įgyvendinimo gairės.

⁽⁴⁾ E-2704/04.

Kalbant apie žuvininkystės ir akvakultūros produktus, kartu su bendrosiomis atsekamumo taisyklėmis turi būti taikomos ir konkrečios atsekamumo taisyklės, nustatytos Tarybos reglamento (EB) Nr. 1224/2009 ⁽¹⁾, nustatančio Sąjungos kontrolės sistemą, kuria užtikrinamas bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis, 58 straipsnyje. Tai reiškia, kad taikant šias taisykles kartu su išpareigojimais, nurodytais pagal Bendrąjį maisto produktus reglamentuojantį teisės aktą nustatytuose atsekamumo reikalavimuose, veiklos vykdytojai (įskaitant PO ir LO) visais gamybos, perdirbimo ir platinimo etapais privalo turėti konkrečią informaciją, kurią reikalaujama turėti, kad būtų galima atsekti žuvininkystės ir akvakultūros produktus, taip pat kad turi būti įmanoma tuos produktus atsekti iki jų sugavimo arba surinkimo etapo.

Kai kurios valstybės narės taip pat pateikia papildomų rekomendacijų, kad subjektams būtų lengviau vykdyti su maisto persikirstymu susijusius išpareigojimus dėl atsekamumo.

4. PAGRINDINĖS ATSAKOMYBĖS IR TEISINĖS ATSAKOMYBĖS NUSTATYMAS KILUS SU MAISTO SAUGA SUSIJUSIŲ PROBLEMŲ

4.1. Teisinės aplinkybės

Pagrindinė atsakomybė ir teisinė atsakomybė

Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 17 straipsnyje nustatyta pagrindinė maisto tvarkymo subjektų atsakomybė už maistui skirtų (ES ir nacionalinių) teisės aktų (ne tik maisto saugos teisės aktų, bet ir kitų maistui skirtų teisės aktų) laikymosi užtikrinimą yra susijusi su jų kontroliuojama veikla ir yra taikoma visoje maisto tiekimo grandinėje. Taigi valstybės narės negali taikyti arba priimti nacionalinio lygmens teisės nuostatų, kuriomis kuris nors maisto tvarkymo subjektas būtų atleidžiamas nuo šio išpareigojimo.

Pagrindinės atsakomybės reikalavimas nereiškia, kad yra nustatoma Sąjungos tvarka, taikoma nustatant įvairių maisto tiekimo grandinės subjektų atsakomybę. Faktų ir aplinkybių, dėl kurių veiklos vykdytoji gali būti skirtos baudžiamosios sankcijos ir (arba) kilti civilinė atsakomybė, nustatymas yra sudėtingas klausimas, labai priklausantis nuo to, ar konkrečios teisinės sistemos yra taikomos sėkmingai, ir iš esmės tai priklauso nacionalinei kompetencijai.

Nors 17 straipsnio 1 dalyje nustatytas reikalavimas tiesiogiai taikomas, praktiškai maisto tvarkymo subjektų atsakomybė turėtų kilti pažeidus konkretų maistui skirtų teisės aktų reikalavimą, taip pat pagal civilinės ar baudžiamosios atsakomybės taisykles, kurių galima rasti kiekvienos valstybės narės nacionalinėje teisinėje tvarkoje. Ieškiniai dėl atsakomybės nagrinėjami remiantis ne 17 straipsniu, bet teisiniu pagrindu, nustatytu konkrečiame pažeistame nacionalinio lygmens teisės akte. Vis dėlto, jei nustatoma, kad produktas neatitinka teisinių reikalavimų, kiekvieno maisto tiekimo grandinės subjekto atsakomybė turėtų būti vertinama remiantis tuo, ar tas subjektas įvykdė savo išpareigojimus pagal Bendrąjį maisto produktus reglamentuojantį teisės aktą.

Gamintojo atsakomybė už maisto produktus su trūkumais (Tarybos direktyva 85/374/EEB ⁽²⁾)

Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 21 straipsnyje teigiama, kad šio teisės akto nuostatos:

„— <...> nepažeidžia 1985 m. liepos 25 d. Tarybos direktyvos 85/374/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių atsakomybę už gaminius su trūkumais, derinimo“.

Šia direktyva nustatytas ES lygmeniu taikytinas principas, jog tuo atveju, kai žala patiriama dėl bet kurio produkto trūkumo (išskyrus pirminius žemės ūkio produktus), už žalą yra atsakingas gamintojas. Gamintojas apibrėžiamas kaip produkto gamintojas, tačiau taip pat kaip „kiekvienas asmuo, kuris prisistato gamintoju, ant gaminio nurodydamas savo vardą, prekės ženklą ar kitą skiriamąjį ženklą“.

Kalbant apie maisto produktus su trūkumais, Direktyva 85/374/EEB taikoma tiek, kiek jos nuostatos neprieštarauja Bendrajam maisto produktus reglamentuojančiam teisės aktui, ypač dėl maisto tvarkymo subjektų pagrindinės atsakomybės už visų ES ir nacionalinių lygmenimis priimtuose maistui skirtuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, susijusių su jų kontroliuojama veikla, vykdymo užtikrinimą. Kaip jau minėta, jei nustatoma, kad produktas turi trūkumų, nustatant atsakomybę turėtų būti atsižvelgiama į tai, ar gamintojas tinkamai įvykdė konkrečius išpareigojimus pagal Bendrąjį maisto produktus reglamentuojantį teisės aktą.

⁽¹⁾ 2009 m. lapkričio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1224/2009, nustatantis Bendrijos kontrolės sistemą, kuria užtikrinamas bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis, iš dalies keičiantis reglamentus (EB) Nr. 847/96, (EB) Nr. 2371/2002, (EB) Nr. 811/2004, (EB) Nr. 768/2005, (EB) Nr. 2115/2005, (EB) Nr. 2166/2005, (EB) Nr. 388/2006, (EB) Nr. 509/2007, (EB) Nr. 676/2007, (EB) Nr. 1098/2007, (EB) Nr. 1300/2008, (EB) Nr. 1342/2008 ir panaikinantį reglamentus (EEB) Nr. 2847/93, (EB) Nr. 1627/94 ir (EB) Nr. 1966/2006 (OL L 343, 2009 12 22, p. 1).

⁽²⁾ 1985 m. liepos 25 d. Tarybos direktyva 85/374/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių atsakomybę už gaminius su trūkumais, derinimo (OL L 210, 1985 8 7, p. 29).

Kaip nustatoma atsakomybė kilus su maisto sauga susijusių problemų?

Su maisto sauga susijusios problemos atveju (pvz., apsinuodijus maistu), visuomenės sveikatos institucijos patikrina visą maisto tiekimo grandinę, kad galėtų nustatyti problemos ištakas ir priežastį. Gali būti taip, kad su maisto sauga susijusią problemą nustato maisto įmonė, tuomet ji imasi veiksmų, kad nesaugus maistas būtų pašalintas iš rinkos ar atšauktas arba kad būtų apie jį pranešta (taip pat žr. 3 skirsnį).

Nustatant konkretaus (-ių) maisto tvarkymo subjekto (-ų) atsakomybę būtina kiekvienu konkrečiu atveju nustatyti problemos priežastį ir operaciją / veiklą, kurią vykdant įvyko incidentas, pvz.:

- ar apsinuodijimo maistu priežastis yra netinkamas pasterizavimas (maisto gamintojo vaidmuo),
- ar, vežant maistą iš maisto tiekėjo mažmenininkui, buvo sutrikdytas žemos temperatūros palaikymas (logistikos paslaugų teikėjo vaidmuo),
- ar, iki padovanojant maistą, mažmeninės prekybos subjektas jį laikė netinkamai (mažmenininko vaidmuo),
- ar labdaros organizacija maistą išplatino pasibaigus tinkamumo vartoti terminui, nurodytam žymoje „Tinka vartoti iki ... (data)“ (labdaros organizacijos vaidmuo) ir t. t.

Taigi reikėtų dar kartą paminėti tai, kad faktų ir aplinkybių, dėl kurių veiklos vykdytoji gali būti skirtos baudžiamosios sankcijos ir (arba) kilti civilinė atsakomybė, nustatymas yra sudėtingas klausimas, labai priklausantis nuo konkrečių nacionalinių teisinių sistemų struktūros. Daugiau informacijos apie Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 17 straipsnio 1 dalies reikšmę ir poveikį nustatant žemės ūkio produktų grandinės subjektų atsakomybę galima rasti Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto įgyvendinimo gairėse ⁽¹⁾.

4.2. Poveikis maisto pertekliaus perskirstymo veiklai

Su galima atsakomybe susiję susirūpinimą keliantys klausimai gali būti viena iš kliūčių, ribojančių maisto gamintojų ir mažmenininkų galimybes užsiimti maisto perskirstymo veikla. Be teisinių abejonių, maisto tvarkymo subjektai taip pat gali nerimauti dėl to, kad, įvykus su maisto perskirstymu susijusiam maisto saugos incidentui, gali nukentėti įmonės/prekių ženklo reputacija.

Reikėtų pabrėžti tai, kad pagrindinės atsakomybės reikalavimas yra taikomas visiems maisto tvarkymo subjektams, neatšizvelgiant į tai, ar maisto produktai yra parduodami, ar dovanojami. Tokiomis pačiomis aplinkybėmis yra toliau taikomas Reglamento (EB) Nr. 178/2002 17 straipsnis. Vienintelis skirtumas yra tas, kad platinimo grandinėje atsiranda dar vienas etapas (t. y. perskirstymo organizacija ir (arba) labdaros įstaiga), kurio subjektai, kaip ir kiti maisto tvarkymo subjektai, bus atsakingi už veiklą, vykdomą atitinkamoje jų kontroliuojamoje srityje.

Bendrajame maisto produktus reglamentuojančiame teisės akte nustatyta pagrindinės atsakomybės sąvoka visada yra taikoma kiekvienam iš perskirstant maistą dalyvaujančių subjektų tiek, kiek tai yra susiję su jų kontroliuojama veikla, tačiau jei, pavyzdžiui, įvykus su maisto sauga susijusiam incidentui reikia nustatyti, „kas turėtų būti laikomas atsakingu ir už ką“, tai yra nacionalinės kompetencijos klausimas. Kai kuriose valstybėse narėse ⁽²⁾ yra sudaromi oficialūs partnerystės susitarimai – jais įforminamas atitinkamų prekių nuosavybės perdavimas tarp jų maisto donorų ir maisto gavėjų, taip pat atitinkamas šių subjektų vaidmuo ir atsakomybė visoje maisto perskirstymo grandinėje užtikrinant saugą, atsekamumą ir vartotojų informavimą.

5. HIGIENOS REGLAMENTAI IR MAISTO PERTEKLIAUS PERSKIRSTYMAS

Vienoda visų vartotojų apsauga turi būti užtikrinama taikant tuos pačius maisto saugos standartus, neatšizvelgiant į tai, ar maistas yra parduodamas tiesiogiai vartotojams, ar perskirstymo organizacijos ir kitos labdaros organizacijos maistą perskirsto jo stokojantiems asmenims. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šio principo, perskirstant maisto perteklių, įskaitant maisto produktų pristatymą ir tvarkymą, taip pat galimą tolesnį maisto perdirbimą ir ruošimą (pvz., socialiniuose restoranuose), privalu laikytis visiems maisto tvarkymo subjektams taikomų su maisto higiena susijusių ES taisyklių. Maisto higienos standartai, kurių turi būti laikomasi vykdant komercinę veiklą, taip pat taikomi perskirstymo ir labdaros organizacijų veiklai.

⁽¹⁾ Reglamento (EB) Nr. 178/2002 dėl bendrųjų maisto produktams skirtų teisės aktų 11, 12, 14, 17, 18, 19 ir 20 straipsnių įgyvendinimo gairės.

⁽²⁾ Pvz., Prancūzijoje: savitarpio susitarimo šablonas, kurį, pagal taikomo kodekso kaimo ir jūrų žuvininkystės klausimais (pranc. *Convention de dons de denrées alimentaires entre un commerce de détail alimentaire et une association d'aide alimentaire habilitée en application de l'article L. 230-6 du code rural et de la pêche maritime*) L. 230-6 straipsnį, sudarydamos maisto dovanojimo sandorį, gali naudoti mažmeninės prekybos bendrovė ir pagalbos maistu asociacija (žr. <http://agriculture.gouv.fr/don-alimentaire-un-modele-de-convention-entre-distributeurs-et-associations>).

Siekiant apsaugoti vartotojus ir užtikrinti maisto saugą, rinkai gali būti pateikiamas tik ES maisto higienos taisyklėse nustatytus reikalavimus atitinkantis, žmonėms vartoti tinkamas maistas, įskaitant maistą, ne pelno organizacijoms dovanojamą paskirstyti jo stokojantiems asmenims. Perskirstymo organizacijos ir labdaros įstaigos, kaip maisto tvarkymo subjektai, privalo laikytis Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto ir su maisto higiena susijusių ES taisyklių (vadinamojo higienos dokumentų rinkinio ⁽¹⁾) – jį sudaro Reglamentas (EB) Nr. 852/2004, kuriame yra nustatyti bendrieji higienos reikalavimai, jei taikoma, ir Reglamentas (EB) Nr. 853/2004 ⁽²⁾, kuriame nustatyti papildomi konkretūs gyvūniniam maistui taikomi higienos reikalavimai).

5.1. Bendrieji higienos reikalavimai, taikomi bet kokiai maisto dovanojimo veiklai

Iš esmės maisto higienos taisyklių tikslas – užkirsti kelią maisto produktų taršai (ir taip išvengti jų sugadinimo dėl bakterijų augimo), kad būtų apsaugota žmonių sveikata, šiuo tikslu taip pat prisidedama prie maisto atliekų kiekio mažinimo. ES maisto higienos taisyklės yra labai bendro pobūdžio, jas taikant gali būti labai lanksčiai tenkinami konkretūs įvairių rūšių įmonių (pvz., restoranų) poreikiai. Kiek lanksčiai galima veikti, paaiškinta Komisijos pranešime dėl maisto saugos vadybos sistemų, įskaitant privalomas programas (PP) ir RVASVT principais grindžiamas procedūras, įgyvendinimo ir jo supaprastinimo (lankstumo) kai kuriose maisto įmonėse ⁽³⁾.

Reglamentas (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos taikomas visoms maisto įmonėms.

Aktualiausi su maisto perskirstymu susiję reikalavimai yra šie:

- įmonės registravimas kompetentingoje institucijoje (gali būti taikoma paprasta pranešimo tvarka, pagal kurią nacionalinei kompetentingai institucijai pranešama apie įmonės veiklą arba reikšmingus veiklos pokyčius),
- higienos srities gerosios patirties, aprašytos to reglamento II priede, taikymas,
- RVASVT principais grindžiamų procedūrų įgyvendinimas.

Reglamente (EB) Nr. 852/2004 nenustatytos labai išsamios taisyklės, jame pateikiami tik bendrieji reikalavimai (pvz., siekiant išvengti maisto taršos), kurių turi laikytis visi subjektai.

Šios maisto higienos taisyklės gali būti įgyvendinamos labai lanksčiai ir jos yra vienintelės taisyklės, taikomos šiems subjektams:

- mažmenininkams, kurie tik laiko arba veža bet kokią maistą, kuriam netaikomos sąlygos dėl temperatūros, pavyzdžiui, atšaldymo arba užšaldymo (šio maisto pavyzdžiai: makaronų gaminiai, konservuotas maistas, cukrus, miltai ir kt.),
- mažmenininkams, kurie tiekia maistą tiesiogiai galutiniam vartotojui (įskaitant maitinimo įstaigas pagal Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 3 straipsnio 7 dalyje pateiktą apibrėžtį),
- subjektams, kurie tik perdirba negyvūninį maistą (pvz., vaisius, daržoves, riešutus), kad būtų galima jį toliau perskirstyti.

5.2. Konkretūs higienos reikalavimai, taikomi perskirstant gyvūninį maistą

Kai mažmenininkai ir perskirstymo organizacijos teikia gyvūninį maistą kitoms įmonėms, turi būti taikomos papildomos konkrečios maisto higienos taisyklės, numatytos Reglamente (EB) Nr. 853/2004. Gyvūninis maistas apima mėsą, žuvininkystės ir akvakultūros produktus, pieno gaminius (pvz., sūrius), kiaušinius ir kiaušinių gaminius ir kt. Iš esmės mažmenininkai, norintys tiekti gyvūninį maistą perskirstymo organizacijoms arba labdaros įstaigoms, turi laikytis visų Reglamento (EB) Nr. 853/2004 nuostatų bei susijusių papildomų administracinių reikalavimų ir prievolių, įskaitant tai, kad, prieš pradėdami veiklą, jie turi gauti nacionalinių institucijų patvirtinimą.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/hygienelaw/com_rules_en.htm

⁽²⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 853/2004, nustatantis konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus (OL L 139, 2004 4 30, p. 55).

⁽³⁾ OL C 278, 2016 7 30, p. 1.

Nuo Reglamento (EB) Nr. 853/2004 nukrypti leidžiančios nuostatos taikomos, jei mažmeninės prekybos lygmeniu gyvūninio maisto tiekimas yra:

- nedidelės apimties ribota ir vietinė veikla arba
- tik to maisto vežimas ir laikymas (tačiau šiuo atveju taikomos Reglamente (EB) Nr. 853/2004 nustatytos sąlygos dėl temperatūros).

Išimtyms taip pat gali būti taikomos vadinamiesiems sudėtiniais produktams⁽¹⁾, t. y. maisto produktams, kurių sudėtyje yra ir perdirbtų gyvūninių, ir negyvūninių produktų. Tai gali būti įvairūs labai skirtingi produktai (pvz., picos su kumpiu, sūriu įdarytos alyvuogės, duona arba tortai su sviestu, makaronų gaminiai su kiaušinių gaminiais ir kt.). Šiems produktams netaikomos papildomos maisto higienos taisyklės, kurios yra taikomos perskirstant gyvūninį maistą. Tačiau perdirbti gyvūninės kilmės produktai, naudojami kaip pirmiau minėtų maisto produktų sudedamosios dalys, turi būti gauti ir tvarkomi pagal Reglamento (EB) Nr. 853/2004 reikalavimus.

Gali būti taikomos papildomos nacionalinės taisyklės, susijusios su mažmenininkų vykdoma gyvūninio maisto, kuriam yra taikomos šios nukrypti leidžiančios nuostatos, tiekimo veikla.

Gali būti taip, kad veiklos vykdytojas, kuris paprastai tik tiekia maistą galutiniam vartotojui (kaip antai mėšinei ar prekybos centrui – jiems Reglamentas (EB) Nr. 853/2004 netaikomas), kitai įmonei dovanodamas tam tikrus (gyvūninius) maisto produktus turi laikytis visų to reglamento nuostatų, neatsižvelgiant į tai, ar ta įmonė yra perskirstymo organizacija, ar socialinis restoranas. Mažmenininkas turi laikytis visų Reglamento (EB) Nr. 853/2004 nuostatų dėl to, kad jo veikla yra vykdoma pagal modelį „verslas verslui“.

Kad būtų galima išspręsti šį klausimą, valstybėms narėms leidžiama nukrypti nuo Reglamente (EB) Nr. 853/2004 nustatytų taisyklių, jei maisto dovanojimas yra „nedidelės apimties, ribota ir vietinė“ veikla. Šios sąvokos išsamiau paaiškinamos „Tam tikrų Reglamento (EB) Nr. 853/2004 dėl maisto produktų higienos nuostatų įgyvendinimo gairių“ 3.6 skirsnyje. Trumpai tariant, sąvoka „nedidelės apimties“ turi būti suprantama kaip nedidelė tam tikros veiklos dalis, sąvoka „ribota“ – kaip su tam tikrais produktais susijusi veikla, sąvoka „vietinė“ – kaip tiekėjo vietovėje vykdoma veikla. Valstybės narės turėtų išsamiau apibrėžti šias sąvokas nacionalinėse priemonėse, apie kurias turi būti pranešama⁽²⁾ Komisijai ir kitoms valstybėms narėms.

Kad maisto donorams ir maisto gavėjams būtų lengviau nustatyti, ar reikia laikytis Reglamento (EB) Nr. 853/2004, 2 priede pateikiamas sprendimų medis.

5.3. Higienos reikalavimai, taikomi perskirstant maisto perteklių iš apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų bei aprūpinimo maistu sektorių

Nors dėl su higiena susijusių priežasčių maisto pertekliaus iš apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektorių perskirstoma mažiau, maisto tvarkymo subjektai gali kiekvienu konkrečiu atveju nustatyti ir įvertinti šio maisto perskirstymo galimybes. Galimybės užtikrinti saugų maisto pertekliaus perskirstymą skiriasi atsižvelgiant į įvairius veiksnius, kaip antai gamintojo maisto rūšį; įmonės pobūdį; maistą priimančių organizacijų buvimą; logistikos paslaugų teikėjo, galinčio užtikrinti, kad esamas maisto perteklius būtų saugiai pervežtas, prieinamumą ir t. t.

Siekiant užkirsti kelią maisto atliekų susidarymui, svarbu, kad su maitinimu susijusios veiklos vykdytojai visą laiką kiek galėdami vengtų gaminti per didelį maisto kiekį ir atidžiai stebėtų, kiek maisto yra paruošiama (pvz., savitarnos stalui). Nors valstybėse narėse taikomos taisyklės gali skirtis, kai kurios nacionalinės institucijos leidžia perskirstyti tam tikrus vartotojams paruoštus maisto produktus, pavyzdžiui, ilgai negendančius fasuotus maisto produktus (pvz., uždarus, kreklius, sausainius ir kt.), jei jų pakuotė neatidaryta ir nepažeista.

Iš esmės Reglamentu (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos nedraudžiama baigus teikti paslaugą maistą atvėrinti, kad būtų lengviau dovanoti iš aprūpinimo maistu/apgyvendinimo paslaugų sektorių gaunamą maistą.

⁽¹⁾ 2007 m. balandžio 17 d. Komisijos sprendimo 2007/275/EB dėl gyvūnų ir produktų, kurie pagal Tarybos direktyvas 91/496/EEB ir 97/78/EB turi būti patikrinti pasienio kontrolės postuose, sąrašų 2 straipsnio a punktas (OL L 116, 2007 5 4, p. 9).

⁽²⁾ Pranešimo tvarka pagal 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2015/1535, kuria nustatoma informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisyklės teikimo tvarka (OL L 241, 2015 9 17, p. 1).

Siekdamos sudaryti palankesnes sąlygas saugiai perskirstyti maisto perteklių, kai kurios valstybės narės ir sektorių organizacijos yra parengusios arba šiuo metu rengia konkrečias gaires, susijusias su maisto iš maitinimo ir (arba) apgyvendinimo paslaugų sektorių dovanojimu ⁽¹⁾.

5.4. Maisto pertekliaus užšaldymas siekiant palengvinti perskirstymą

Neseniai vykusiose diskusijose su valstybių narių atstovais dėl reikalingų ES lygmens gairių siekiant sudaryti palankesnes sąlygas dovanoti maistą, ekspertai atkreipė dėmesį į tai, kad būtų naudinga ES lygmeniu nuodugniau apsvarstyti galimybę taikyti praktiką, pagal kurią maisto produktai, kurių galiojimo terminas dar nesibaigęs, yra užšaldomi siekiant pailginti jų tinkamumo vartoti laiką ir sudaryti sąlygas juos lengviau ir saugiai perskirstyti, kadangi perskirstymo organizacijos ir labdaros įstaigos ne visada turi galimybių padovanoti vartotojui gautą maistą nepasibaigus jo tinkamumo vartoti terminui, nurodytam žymoje „Tinka vartoti iki ... (data)“. Tačiau dėl su higiena susijusių priežasčių Reglamente (EB) Nr. 853/2004 nurodoma, kad pagamintas užšaldyti skirtas gyvūninis maistas turi būti užšaldomas be reikalo nedelsiant ⁽²⁾. Šis reikalavimas netaikomas mažmenininkams, tiekiantiems maistą kitiems maisto tvarkymo subjektams, kaip antai maisto bankams, jei šių mažmenininkų veikla ir toliau yra nedidelės apimties, vietinė ir ribota veikla pagal šio reglamento 1 straipsnio 5 dalies b punkto ii papunktį. Valstybės narės, leidžiančios naudotis galimybe perskirstymo tikslais užšaldyti gyvūninį maistą, turėtų atitinkamai patvirtinti nacionalines priemones ir pranešti apie jas Komisijai ir kitoms valstybėms narėms.

6. VARTOTOJAMS SKIRTA INFORMACIJA APIE MAISTĄ

6.1. Teisinės aplinkybės

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1169/2011 ⁽³⁾ dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams nustatyti informaciją apie maistą, visų pirma maisto produktų ženklinimą, reglamentuojantys bendrieji principai, reikalavimai ir su tuo susijusi atsakomybė. Juo siekiama užtikrinti aukšto lygio vartotojų sveikatos ir interesų apsaugą sudarant sąlygas vartotojams rinktis turint pakankamai informacijos ir saugiai vartoti maistą. Su maisto pertekliaus perskirstymu susijusiomis aplinkybėmis labai svarbu užtikrinti, kad galutiniai paramos gavėjai turėtų galimybę gauti tokią pačią informaciją, kokią reikalaujama pateikti ir kokia yra pateikiama perkant maistą parduotuvėje.

Privalomų duomenų, kurie turi būti nurodyti maisto produktų etiketėse, sąrašas pateiktas reglamento 9 straipsnio 1 dalyje, o nurodytini duomenys yra, *inter alia*, šie: maisto produkto pavadinimas, sudedamųjų dalių sąrašas, minimalus tinkamumo vartoti terminas (t. y. žyma „Geriausias iki ... (data)“ arba prireikus žyma „Tinka vartoti iki ... (data)“; specialios laikymo ir (arba) vartojimo sąlygos; maistingumo deklaracija. Kitų ES teisės aktų, įskaitant kai kurių sektorių teisės aktus (pvz., Reglamentą (EB) Nr. 853/2004, nustatantį konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus; bendro rinkų organizavimo taisykles, pvz., Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1379/2013 ⁽⁴⁾ dėl bendro žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų organizavimo; prekybos standartus), arba nacionalinės teisės aktų nuostatose dėl ženklinimo taip pat gali būti reikalaujama pateikti kitokią privalomą informaciją.

Maisto tvarkymo subjektų atsakomybė

Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 8 straipsnyje nustatyta maisto tvarkymo subjektų atsakomybė, susijusi su informacijos apie maistą teikimu vartotojams. Jame teigiama, be kita ko, kad:

- už informaciją apie maistą atsakingas maisto tvarkymo subjektas yra subjektas, kurio vardu arba kurio įmonės pavadinimu maisto produktas parduodamas, arba importuotojas,
- maisto tvarkymo subjektas privalo užtikrinti, kad būtų teikiama tiksli informacija apie maistą pagal taikomas ES taisykles ir visas susijusias nacionalinės teisės aktuose nustatytas priemones,
- maisto tvarkymo subjektai, nedarantys poveikio informacijai apie maistą, negali tiekti maisto, kuris, kaip jie, remdamiesi turima profesine informacija, žino arba numano, neatitinka taikomų informacijos apie maistą teikimo taisyklių,

⁽¹⁾ Žr. „Maisto dovanojimo gaires“ adresu http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/library_en.

⁽²⁾ Pagaminta užšaldytina mėsa turi būti užšaldoma be reikalo nedelsiant [Reglamentas (EB) Nr. 853/2004]. Taigi dėl su higiena ir kokybe susijusių priežasčių galimybė šiuos produktus užšaldyti besibaigiant jų tinkamumo vartoti laikui nėra numatyta.

⁽³⁾ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL L 304, 2011 11 22, p. 18).

⁽⁴⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1379/2013 dėl bendro žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų organizavimo, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1184/2006 ir (EB) Nr. 1224/2009 ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 104/2000 (OL L 354, 2013 12 28, p. 1).

- maisto tvarkymo subjektai savo kontroliuojamose įmonėse negali keisti informacijos, kuri pateikiama su maisto produktu, jei pakeitus informaciją vartotojas būtų suklaidintas arba kitaip sumažėtų galutinio vartotojo apsaugos lygis ir jo galimybės rinktis remiantis pateikiama informacija. Maisto tvarkymo subjektai atsako už visus jų daromus informacijos apie maistą, pateikiamos kartu su maisto produktu, pakeitimus,
- maisto tvarkymo subjektai savo kontroliuojamose įmonėse privalo užtikrinti, kad būtų laikomasi jų veiklai taikomų su informacijos apie maistą teikimu susijusių teisės aktų ir atitinkamų nacionalinių nuostatų reikalavimų, ir privalo tikrinti, ar tų reikalavimų laikomasi.

Kaip turi būti pateikiama privaloma informacija?

Kalbant apie fasuotus maisto produktus, 12 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad privaloma informacija nurodoma ant pačios pakuotės arba prie jos pritvirtintoje etiketėje. Tam tikrais atvejais ši informacija taip pat gali būti pateikiama su atitinkamu maisto produktu susijusiuose prekybos dokumentuose, jei galima užtikrinti, kad šie dokumentai būtų pateikiami su atitinkamu maisto produktu, arba kad jie būtų išsiųsti prieš pristatant produktus arba juos pristatant. 8 straipsnio 7 dalyje teigiama, kad pateikti informaciją prekybos dokumentuose galima tais atvejais, kai: fasuotas maisto produktas yra skirtas galutiniam vartotojui, tačiau juo prekiaujama ankstesniame etape, iki parduodant galutiniam vartotojui, arba produktas yra skirtas tiekti viešojo maitinimo įstaigoms (toliau ruošti, perdirbti, skirstyti į dalis ar pjaustyti).

Kartu su prekybos dokumentuose pateikiama informacija apie maisto produktą, ant išorinės pakuotės, kurioje fasuoti maisto produktai yra pateikiami parduoti, taip pat turi būti nurodomi šie duomenys: maisto produkto pavadinimas, minimalus tinkamumo vartoti terminas (žyma „Tinka vartoti iki ... (data)“), specialios laikymo ir (arba) vartojimo sąlygos ir už informacijos apie maistą pateikimą atsakingo maisto tvarkymo subjekto pavadinimas ar įmonės pavadinimas ir adresas (kaip nurodyta 8 straipsnio 1 dalyje).

44 straipsnyje išsamiau paaiškinama, kokia informacija turi būti pateikiama teikiant nefasuotus maisto produktus, taip pat kaip tai turėtų būti daroma. Jame nurodoma, kad jeigu maisto produktai galutiniam vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigoms pateikiami parduoti nefasuoti, arba jeigu jie vartotojo prašymu pakuojami pardavimo vietoje, arba yra fasuoti, kad būtų galima juos tiesiogiai parduoti, privaloma pateikti 9 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytus duomenis. Tai reiškia, kad vartotojas turi būti informuojamas apie visas alergijas arba netoleravimą sukeliančias maisto produkto sudedamąsias dalis arba pagalbines perdirbimo medžiagas, išvardytas Reglamento II priede arba pagamintas iš medžiagos ar produkto, išvardyto II priede, kuris yra naudojamas maisto produktui gaminti arba ruošti ir lieka galutiniame produkte, nors ir pakitusiu pavidalu.

44 straipsnyje taip pat teigiama, kad valstybės narės gali priimti nacionalines priemones dėl informacijos apie alergenų (ir dėl kitų ES taisyklėse nustatytų privalomų duomenų apie nefasuatą maistą, kuriuos pagal nacionalinės teisės aktus reikalaujama pateikti) pateikimo būdų ir, tam tikrais atvejais, jų išraiškos būdo ir pateikimo formos. Pavyzdžiui, kai kurios valstybės narės yra priėmusios konkrečius teisės aktus, kuriais leidžiama parduotuvėse kabinti iškabas, kuriose paaiškinama, kad dėl išsamesnės informacijos apie alergenų galima kreiptis į darbuotojus.

Kalbant apie nefasuotus žuvininkystės ir akvakultūros produktus, privaloma informacija gali būti pateikta juos parduodant mažmeninės prekybos subjektams kaip prekybos informacija, pavyzdžiui, ant informacinių stendų ar iškabų.

Veiklos modeliai „verslas verslui“ ir „verslas vartotojui“

Maisto tvarkymo subjektai, tiekiantys kitiems maisto tvarkymo subjektams maistą, kuris nėra skirtas galutiniam vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigoms, užtikrina, kad tiems kitiems maisto tvarkymo subjektams būtų pateikta pakankamai informacijos, kad jie galėtų įvykdyti savo įsipareigojimus, susijusius su tikslios informacijos apie maistą pateikimu (kaip nurodyta 8 straipsnio 2 dalyje), pavyzdžiui, jei ši informacija nenurodyta ant paties maisto produkto, ją būtų galima pateikti prekybos dokumentuose.

Kalbant apie konkrečią vartotojams skirtą informaciją, kuri turi būti pateikiama ant žuvininkystės ir akvakultūros produktų, jos perdavimas yra užtikrinamas konkrečiomis sektoriui skirtomis atsekamumo taisyklėmis (jei jos taikomos). Perdirbtiems ir paruoštiems žuvininkystės ir akvakultūros produktams (kuriems priskiriami Kombinuotosios nomenklatūros kodai 1604 ir 1605 ⁽¹⁾) taikoma bendroji taisyklė pagal Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 8 straipsnio 2 dalį.

⁽¹⁾ Kombinuotoji nomenklatūra (https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/calculation-customs-duties/what-is-common-customs-tariff/combined-nomenclature_en).

6.2. Poveikis maisto pertekliaus perskirstymo veiklai

6.2.1. Su informacija susiję reikalavimai, taikomi fasuotiems maisto produktams

Neatsižvelgiant į tai, ar maistą perka vartotojai, ar jis galutiniams vartotojams yra neatlygintinai teikiamas kaip pagalba maistu arba teikiamas taikant kitas maisto perskirstymo priemones, galutiniam paramos gavėjui informacija apie maistą turi būti pateikta pagal ES ir atitinkamas nacionalines taisykles, susijusias su informacijos apie maistą teikimu vartotojams. Jei dovanojamas maistas yra paženklintas laikantis visų teisinių reikalavimų, su informacijos apie maistą pateikimu susijusius išpareigojimus galima lengvai įvykdyti. Tačiau jei dėl netinkamo produktų ženklavimo ir (arba) ženklavimo klaidų, dėl kurių maisto produktas negali būti platinamas įprastiniais mažmeniniais kanalais, maisto perteklius susidaro, pavyzdžiui, gamybos lygmeniu, reikia pateikti papildomų paaiškinimų ir (arba) imtis papildomų priemonių siekiant užtikrinti, kad galutinis paramos gavėjas gautų visą reikalaujamą privalomą pateikti informaciją.

Pagal ES taisyklės reikalaujama, kad ant galutiniam vartotojui teikiamų fasuotų maisto produktų pakuotės arba prie jų pritvirtintoje etiketėje būtų pateikti visi privalomi duomenys. Tais atvejais, kai netinkamai paženklinti maisto produktai, prieš juos perskirstant, negali būti iš naujo paženklinti, už informaciją apie maistą atsakingas maisto tvarkymo subjektas (plg. su 8 straipsnio 1 dalimi) privalo pateikti perskirstymo organizacijai ir (arba) labdaros organizacijai visą reikiamą informaciją siekdamas užtikrinti, kad pastarosios galėtų įvykdyti išpareigojimus, susijusius su informacijos apie maistą pateikimu galutiniam paramos gavėjui. Kai kurios valstybės narės parengė gaires siekdamas užtikrinti, kad saugų vartoti tinkamą maistą, kuris, jei nebūtų panaudotas, būtų iššvaistytas, būtų galima perskirstyti ir kartu užtikrinti, kad galutinis paramos gavėjas turėtų galimybę gauti visą reikiamą informaciją (plg. su 9 straipsnio 1 dalimi), net jei ši informacija tiesiogiai nenurodyta etiketėje. Tačiau jei dėl ženklavimo klaidos (pvz., susijusios su informacija apie produkto sudėtyje esančius alergenų) gali kilti pavojus visuomenės sveikatai, valstybės narės gali reikalauti, iki atitinkamą produktą padovanuojant, ištaisyti tą jo etiketėje esančią klaidą.

6.2.2. Kalbos reikalavimai

Reglamentu (ES) Nr. 1169/2011 reikalaujama, kad privaloma informacija apie maisto produktą būtų teikiama valstybių narių, kurių rinkoje šis maisto produktas parduodamas, vartotojams lengvai suprantama kalba (¹). Be to, valstybės narės, kurių rinkoje maisto produktas parduodamas, gali reikalauti šią informaciją pateikti kuria nors konkrečiai nurodyta kalba (²).

Praktiškai tai yra šalies, kurioje produktas yra pateikiamas rinkai, oficiali (-ios) kalba (-os). Tačiau gali būti reikalaujama pateikti privalomą informaciją užsienio kalba, lengvai suprantama vartotojui. Yra daug pavyzdžių, kai terminai ar frazės vartotojui yra lengvai suprantami, nors jie pateikti ne jo šalies kalba. Šiais atvejais reikalavimas pakeisti ženklavimą būtų laikomas nepagrįstu.

Kadangi maisto produktų ženklavimas užsienio kalba gali sukelti kliūčių toliau perskirstant maistą, kai kurios valstybės narės parengė gaires šiuo klausimu.

6.2.3. Su informacija susiję reikalavimai, taikomi nefasuotiems maisto produktams

Svarbu, kad vartotojai gautų reikiamą informaciją ir apie jų vartojamą nefasuotą maistą ir maistą, kurį maitinimo įstaiga arba (socialinis) restoranas perdirba, paruošia ir pagamina, kad būtų galima jį toliau vartoti. Kaip aprašyta 6.1 skirsnyje, informacija apie maistą, kurią reikalaujama pateikti šiais atvejais, yra tik informacija, susijusi su produkto sudėtyje esančiais alergenais, ir visa kita informacija, kurią pagal nacionalines taisykles būtina pateikti.

Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 44 straipsnyje taip pat teigiama, kad valstybės narės gali priimti nacionalines priemones dėl to, kaip turėtų būti pateikiama informacija apie alergenų (ir galbūt kita privaloma informacija) ir tam tikrais atvejais apie jų išraiškos būdą ir pateikimo formą.

Taigi valstybės narės yra visiškai kompetentingos nustatyti visas reikiamas taisykles, kuriomis būtų užtikrinama, kad informacija apie maisto produktų sudėtyje esančius alergenų būtų pateikta perskirstymo ir labdaros organizacijoms ir galiausiai vartotojams patogiu ir veiksmingu būdu. Dauguma valstybių narių jau yra patvirtinusios šias priemones.

(¹) Šio reglamento 15 straipsnis. Šis reikalavimas nėra naujas; pirmą kartą jis buvo nustatytas 1978 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyvos 79/112/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su galutiniam vartotojui skirtų maisto produktų ženklavimu etiketėmis, pateikimu ir reklama, suderinimo (OL L 33, 1979 2 8, p. 1) 14 straipsnyje dėl maisto produktų ženklavimo.

(²) Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 15 straipsnio 2 dalis.

6.3. Datos žymėjimas

6.3.1. Teisinės aplinkybės

Datos žymėjimo maisto produktų etiketėse tikslas – padėti vartotojams juos saugiai vartoti optimalų laiką. Datos žyma – tai nuoroda, pagal kurią galima spręsti apie laiką, kurį maisto produktas gali būti laikomas nurodytomis laikymo sąlygomis. Pagrindinis ES teisės aktas, kuriuo reglamentuojamas datos žymėjimas, – tai Reglamentas (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams.

Data gali būti žymima dvejopai:

- pateikiant žymą „Geriausias iki ... (data)“ – tai daugumai maisto produktų tinkamas datos žymėjimas ir šioje žymoje yra nurodoma data, iki kurios, kaip galima pagrįstai tikėtis, išsilaikys geriausios maisto produkto savybės, jei jis bus tinkamai laikomas. Tai susiję su maisto produkto kokybe. Kai kuriems maisto produktams, kaip antai šviežiams vaisiams, daržovėms, vynui, druskai, cukrui, actui ar kramtomajai gumai, reikalavimas pateikti žymą „Geriausias iki ... (data)“ netaikomas,
- pateikiant žymą „Tinka vartoti iki ... (data)“ – ją reikalaujama pateikti ant maisto produktų, kurie mikrobiologiniu požiūriu yra greitai gendantys ir dėl to per trumpą laiką gali staiga sukelti pavojų žmogaus sveikatai. Žyma „Tinka vartoti iki ... (data)“ yra susijusi su sauga; praėjus šioje žymoje nurodytai datai maisto produktas negali būti pateikiamas rinkai, nes jis laikomas nesaugiu.

Formatas, kurio turi būti laikomasi pateikiant pirmiau minėtas datos žymas, reglamentuojamas Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 X priede.

Bendradarbiaudama su ES valstybėmis narėmis Europos Komisija išleido informacinį lapelį ⁽¹⁾ – jame pateikiama daugiau informacijos apie šių dviejų datų reikšmę, taip pat terminų vertimai kiekviena nacionaline kalba. Be to, siekdamą padėti išaiškinti šių sąvokų reikšmę, Komisija paskelbė infografiką ir naujausius nustatytus faktus, susijusius su tuo, kaip vartotojai supranta šiuos terminus ⁽²⁾. Taip pat valstybės narės ir suinteresuotųjų subjektų organizacijos, siekdamos pateikti maisto tvarkymo subjektams rekomendacijų, o vartotojams – patarimų apie tai, kaip tvarkyti maistą, vykdo su datos žymėjimu susijusias informavimo kampanijas ir kuria su tuo susijusias priemones ⁽³⁾.

6.3.2. Poveikis maisto pertekliaus perskirstymo veiklai

Už žymų „Tinka vartoti iki ... (data)“ ir „Geriausias iki ... (data)“ pateikimą atsakingi maisto produktų gamintojai. ES teisės aktuose nenustatyta, kaip data turi būti žymima (t. y. pateikiant žymą „Tinka vartoti iki ... (data)“ arba „Geriausias iki ... (data)“, arba nurodant tinkamumo vartoti laiką) ant maisto produktų, išskyrus valgomuosius kiaušinius. Vartoti produktus, kurių tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Tinka vartoti iki ... (data)“, yra pasibaigęs, gali būti nesaugu, tačiau maisto produktai, kurių tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Geriausias iki ... (data)“, yra pasibaigęs, vis dar yra saugūs vartoti, jei laikomasi jų laikymo sąlygų ir jei jų pakuotė nepažeista. Pateikdami žymą „Geriausias iki ... (data)“, gamintojai užtikrina, kad maisto produktų kokybė (pvz.: traškumas, spalva, skonis ir kt.) ir atitiktis visiems su ženklinimu susijusiems teiginiams (pvz., dėl maistingumo, kaip antai vitamino C kiekio maisto produkte) yra užtikrinami tik iki datos, nurodytos žymoje „Geriausias iki ... (data)“.

Kalbant apie maisto produktų, ant kurių yra žyma „Tinka vartoti iki ... (data)“, dovanojimą, maisto donoriai turėtų užtikrinti, kad, pristatant šiuos produktus maisto bankams ir kitoms labdaros organizacijoms, būtų likęs pakankamas tinkamumo vartoti laikas, kad būtų galima juos saugiai perskirstyti, o galutinis vartotojas galėtų juos saugiai vartoti iki datos, nurodytos žymoje „Tinka vartoti iki ... (data)“. Kai kurios valstybės narės yra nustačiusios konkrečias taisykles dėl minimalaus tinkamumo vartoti laiko, kuris turėtų būti likęs pateikiant maisto produktus dovanoti ⁽⁴⁾.

Pagal ES taisykles yra leidžiama prekiauti maisto produktais, kurių minimalus tinkamumo vartoti terminas (t. y. žyma „Geriausias iki ... (data)“) yra pasibaigęs, jei atitinkami maisto produktai yra vis dar saugūs vartoti, o ant jų etiketės pateikta informacija nėra klaidinanti. Bet kuriuo maisto tiekimo grandinės etapu yra leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių minimalus tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs. Užtikrinti, kad maistas būtų vis dar saugus žmonėms vartoti ir kad vartotojai būtų tinkamai informuojami apie tai, kad atitinkamo produkto tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Geriausias iki ... (data)“, yra pasibaigęs (pvz., šie produktai gali būti parduodami atskirai, pateikiant ženklus apie tai, kad jų minimalus tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs), – maisto tvarkymo subjekto (pvz., mažmenininko) atsakomybė.

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/fw_lib_best_before_lt.pdf

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/food/safety/docs/fw_eu_actions_date_marking_infographic_en.pdf

⁽³⁾ Danija: su datos žymėjimu susijęs sprendimų medis, http://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/fw_lib_da_mind-the-date_decision-tree.pdf.

⁽⁴⁾ Pvz., Prancūzijoje, taikant šabloną (jis nustatytas pagal 2016 m. vasario 11 d. teisės aktą Nr. 2016-138), kuriame yra pateikta maisto dovanojimo sandorių tarp sektorių atstovų ir labdaros organizacijų sudarymo tvarka, reikalaujama, kad teikiant maisto produktus maisto bankams ir kitoms labdaros įstaigoms būtų likę bent 48 valandos iki datos, nurodytos ant maisto produktų gamintojų ir mažmenininkų teikiamo maisto etiketės pateiktoje žymoje „Tinka vartoti iki ... (data)“.

Kai kurios valstybės narės riboja prekybą produktais, kurių tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Geriausias iki ... (data)“, yra pasibaigęs, arba netgi draudžia jais prekiauti ir tai lemia atliekų susidarymą, nors būtų galima jo išvengti ⁽¹⁾. Šią praktiką, kuria yra varžoma maisto surinkimo ir persikirstymo veikla, gali lemti tai, kad nėra aišku, kiek laiko po datos, nurodytos žymoje „Geriausias iki ... (data)“, tam tikras produktas gali būti teikiamas vartotojui, ir tai, kad turi būti atsižvelgiama į už datos žymėjimą atsakingų maisto tvarkymo subjektų vaidmenį. Kai kurie maisto tvarkymo subjektai taip pat gali taikyti savo vidaus standartus dėl laiko po datos, nurodytos žymoje „Geriausias iki ... (data)“, per kurį, atsižvelgiant į, pavyzdžiui, savybių specifikacijas, tam tikras produktas gali būti persikirstomas žmonėms vartoti.

Siekdamos sudaryti palankesnes sąlygas persikirstyti maisto produktus pasibaigus jų tinkamumo vartoti terminui, nurodytam žymoje „Geriausias iki ... (data)“, kai kurios valstybių narių nacionalinės institucijos parengė subjektams skirtas papildomas gaires dėl maisto produktų, kuriuos maisto bankai ir kitos labdaros įstaigos gali naudoti/platinti pasibaigus jų tinkamumo vartoti terminui, nurodytam žymoje „Geriausias iki ... (data)“, taip pat kiekvienos atitinkamos kategorijos maisto produktams taikomus orientacinius terminus ⁽²⁾. Tačiau valdžios institucijos pabrėžia, kad šios gairės yra tik orientacinio pobūdžio ir kiekvienu konkrečiu atveju turi būti vertinama, ar galima platinti maisto produktus, kurių tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Geriausias iki ... (data)“, yra pasibaigęs. Jei esama priežasčių manyti, jog maisto produktas gali būti netinkamas vartoti, jis neturėtų būti toliau platinamas. Visada turi būti užtikrinamos tinkamos laikymo sąlygos ir pakuotės vientisumas.

6.3.3. Kiaušiniai. Datos žymėjimo taisyklės ir persikirstymo praktika

Pagal ES prekybos taisykles A kategorijos kiaušinių (t. y. valgomųjų kiaušinių), kuriais prekiaujama, etiketėje turi būti nurodytas jų tinkamumo vartoti terminas (žyma „Geriausias iki ... (data)“) ir jis yra 28 dienos nuo kiaušinio padėjimo ⁽³⁾. ES maisto higienos taisyklėse ⁽⁴⁾ taip pat teigiama, kad kiaušiniai turi būti pristatomi vartotojui per ne ilgesnį nei 21 dienos nuo kiaušinio padėjimo laikotarpį. Taigi tai reiškia, kad, nors kiaušiniai negali būti parduodami mažmeninės prekybos subjektams praėjus 21 dienai nuo padėjimo, vartotojai, išsigiję kiaušinių iki šio termino, gali dar savaitę būti tikri dėl išgimtų kiaušinių kokybės ir šviežumo.

Kad būtų išvengta maisto atliekų susidarymo, mažmenininkai, praėjus 21 dienos nuo kiaušinių padėjimo terminui, gali juos parduoti kiaušinių perdirbimo sektoriui ⁽⁵⁾ siekiant iš jų pagaminti kiaušinių gaminius ir (arba) kiaušinius perdirbti (juos termiškai apdorojant), kad būtų galima juos toliau naudoti. Atitinkamai, praėjus 21 dienos terminui, kiaušiniai taip pat gali būti teikiami maisto persikirstymo įstaigai, jei priimančysis maisto tvarkymo subjektas (pvz., labdaros organizacija), prieš kiaušinius pateikdamas vartotojams, juos perdirba (tinkamai termiškai apdoroja, kad būtų užtikrinta jų sauga).

7. FISKALINĖS TAISYKLĖS

Pridėtinės vertės mokesčio taikymas gali turėti įtakos maisto perteklių paimant iš maisto donorų ir jį perduodant maisto bankams ir kitoms labdaros organizacijoms.

Taikant kitas fiskalines priemones (kaip antai mokesčių atskaitas ir pelno mokesčio lengvatas) gali būti suteikiama ekonominių paskatų dovanoti maistą – taip būtų remiamas vartoti tinkamo maisto pertekliaus persikirstymas ir maisto atliekų susidarymo prevencija.

7.1. Pridėtinės vertės mokestis (PVM)

ES lygmeniu pridėtinės vertės mokesčio (PVM) taikymas reglamentuojamas PVM direktyva ⁽⁶⁾ – ji turi būti įgyvendinta nacionalinėje teisėje. ES valstybėse narėse taikomi PVM srities teisės aktai kartais gali turėti įtakos maisto dovanojimui, kadangi šis mokestis yra laikomas viena iš kliūčių, trukdančių maisto donorams, maisto bankams ir kitoms labdaros organizacijoms vieni kitiems perduoti maisto perteklių ⁽⁷⁾. Pritaikydamos taisykles, taikomas neatlygintinai perleidžiant prekes (pagal PVM direktyvos 16 ir 74 straipsnius), valstybės narės gali sudaryti palankesnes sąlygas dovanoti maisto perteklių labdaros tikslais.

⁽¹⁾ *Comparative study on EU Member States' legislation and practices on food donations* („ES valstybių narių su maisto dovanojimu susijusių teisės aktų ir praktikos lyginamasis tyrimas“), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, 2014 m.

⁽²⁾ Žr., pvz.: Belgijos maisto saugos agentūros *Circulaire relative aux dispositions applicables aux banques alimentaires et associations caritatives*, 2017 m. vasario 8 d.; Italijos *Manual of Good Practices for Charitable Organisations* („Gerosios patirties vadovas labdaros organizacijoms“), Caritas Italiana, Fondazione Banco Alimentare Onlus, 2016 m. kovo mėn.

⁽³⁾ 2008 m. birželio 23 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 589/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007 įgyvendinimo taisyklės dėl prekybos kiaušinių standartų, 2 straipsnis (OL L 163, 2008 6 24, p. 6).

⁽⁴⁾ Reglamentas (EB) Nr. 853/2004 (III priedo X skirsnio I skyriaus 3 dalis).

⁽⁵⁾ Remiantis su gyvūniniu maistu susijusiomis ES maisto higienos taisyklėmis, mažmenininkai gali tiekti kiaušinius kitai įstaigai, jei tie kiaušiniai atitinka visas Reglamento (EB) Nr. 853/2004 nuostatas (įskaitant tai, kad mažmeninės prekybos įstaiga turi būti patvirtinta nacionalinių institucijų) arba jei jų tiekimas yra laikomas nedidelės apimties ribota ir vietine veikla, reglamentuojama nacionalinėmis priemonėmis, apie kurias yra pranešta Europos Komisijai. Daugiau informacijos pateikiama 5.2 skirsnyje.

⁽⁶⁾ 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006 12 11, p. 1).

⁽⁷⁾ ES valstybių narių su maisto dovanojimu susijusių teisės aktų ir praktikos lyginamasis tyrimas, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, 2014 m.

2012 m. gruodžio 7 d. ES PVM komitetas susitarė dėl gairių ⁽¹⁾, skirtų vienodam PVM direktyvos taikymui visose ES valstybėse narėse užtikrinti. Šiose gairėse pateikiama konkrečių rekomendacijų dėl 16 ir 74 straipsnių taikymo dovanojant maistą:

„PVM komitetas vienbalsiai susitaria, kad kai apmokestinamasis asmuo neatlygintinai dovanoja skurstantiesiems maisto produktų, tai laikoma prekių tiekimu už atlygį, kaip teigiama PVM direktyvos 16 straipsnio pirmoje pastraipoje, išskyrus atvejus, kai dovanojami produktai atitinka valstybių narių nustatytas sąlygas, pagal kurias jie yra laikomi mažavertėmis dovanomis, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 16 straipsnio antrą pastraipą.

PVM komitetas taip pat vienbalsiai susitaria, kad kai maisto produktų dovanojimas turi būti laikomas prekių tiekimu už atlygį, dovanojamų prekių apmokestinamoji vertė yra tų prekių (arba panašių prekių, arba, nesant pirkimo kainos, – tų prekių grynoji kaina) pirkimo kaina, pakoreguota atsižvelgiant į tų prekių būklę jas dovanojant, kaip numatyta PVM direktyvos 74 straipsnyje“.

PVM taisyklių taikymas persikrstant maistą ES valstybėse narėse

Kai kuriose valstybėse narėse, dovanojant maistą maisto bankams, yra mokamas labai mažas PVM arba jis visai nemokamas, kadangi, nacionalinių institucijų nuomone, remiantis nacionalinėje teisėje įgyvendintu PVM direktyvos 74 straipsniu, dovanojamo maisto, kurio tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymose „Geriausias iki ... (data)“ / „Tinka vartoti iki ... (data)“, netrukus baigsis, vertė yra nedidelė arba jis yra bevertis. Tačiau kitos ES valstybės narės laikosi nuomonės, kad paruošto dovanti maisto produkto kaina prilygsta jo pirkimo pagal įprastus komercinius sandorius kainai. Taigi PVM taip pat yra skaičiuojamas remiantis komercine kaina ir tai lemia neigiamas pasekmes maisto dovanojimo veiklai ⁽²⁾.

Iš faktų, nustatytų Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui (EESRK) atlikus su maisto dovanojimu susijusių teisės aktų ir praktikos lyginamąjį tyrimą, matyti, kad dauguma valstybių narių, kurios buvo vertinamos ⁽³⁾, PVM netaiko, jei maistas yra dovanojamas maisto bankams ir jei yra tenkinamos tam tikros sąlygos. Remiantis EESRK tyrimu ir kitomis Komisijai valstybių narių ekspertų pateiktomis pastabomis, Belgija, Kroatija, Danija, Italija, Vokietija, Graikija, Nyderlandai, Lenkija ir Portugalija nacionaliniuose mokesčių srities teisės aktuose yra nustačiusios konkrečius nuostatus, kuriomis reglamentuojamas PVM taikymas dovanojant maistą. Jungtinėje Karalystėje daugumai maisto produktų yra taikomas nulinis PVM tarifas, tačiau yra išimčių, kai yra taikomas įprastas PVM tarifas (t. y. 20 % PVM), pavyzdžiui, konditerijos gaminiams, šokoladiniams sausainiams, traškučiams ir kt. Praktiškai Jungtinėje Karalystėje daugumai labdaros įstaigoms dovanojamų maisto produktų yra taikomas nulinis PVM tarifas ir tai reiškia, kad bendrovė gali juos dovanti negalvodama apie šį mokestį. Ispanija ir Švedija nėra nustačiusios konkrečių nuostatų dėl PVM taikymo dovanojant maistą.

Papildomi ES teisės aktų paaiškinimai

Atsakydama į Europos Parlamento klausimą ⁽⁴⁾, Komisija išsakė savo nuomonę, kad mokestinės kliūtys neturėtų trukdyti dovanti maisto produktus maisto bankams ir kitoms labdaros organizacijoms. Laikydamosi gairių, dėl kurių susitarta ES PVM komitete, Komisija rekomenduoja nustatant PVM, taikytiną dovanojant maisto produktus, tų produktų vertę pakoreguoti atsižvelgiant į aplinkybes ir prekių būklę jas dovanojant. Kai maisto produktai dovanojami besibaigiant jų galiojimo terminui, nurodytam žymoje „Geriausias iki ... (data)“ arba „Tinka vartoti iki ... (data)“, arba prekės nėra tinkamos parduoti, tačiau gali būti saugiai vartojamos, valstybės narės turėtų į šias aplinkybes atsižvelgti nustatydamos mokėtiną PVM, kurio tarifas gali būti netgi nulinis, kai maisto produktai iš tiesų neturi jokios vertės ⁽⁵⁾.

7.2. Fiskalinės paskatos

Kai kurios valstybės narės stengiasi skatinti dovanti maistą – jos taiko mokesčių atskaitas. Kitos valstybės narės, remdamos persikirstymo sistemas, teikia mokesčių kreditus.

⁽¹⁾ Sutartos PVM komiteto gairės yra paskelbtos adresu

http://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/vat/key_documents/vat_committee/guidelines-vat-committee-meetings_en.pdf.

⁽²⁾ ES teisės aktų ir politikos, kuriais yra daromas poveikis maisto atliekų susidarymui, peržiūra, EU FUSIONS, 2015 m. birželio mėn. (<https://www.eu-fusions.org/index.php/about-food-waste/283-food-waste-policy-framework>).

⁽³⁾ Belgija, Danija, Prancūzija, Vokietija, Graikija, Vengrija, Italija, Lenkija, Portugalija, Ispanija, Švedija ir Jungtinė Karalystė. ES valstybių narių su maisto dovanojimu susijusių teisės aktų ir praktikos lyginamasis tyrimas, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, 2014 m.

⁽⁴⁾ E-009571/2014 (<http://www.europarl.europa.eu/sides/getAllAnswers.do?reference=E-2014-009571&language=LT>).

⁽⁵⁾ Ši rekomendacija parengta atsižvelgiant į Komisijos diskusijas su valstybėmis narėmis dėl PVM nustatymo maisto produktams, dovanojamiems jų stokojantiems asmenims.

Iš keliose valstybėse narėse (pvz., Prancūzijoje, Ispanijoje ir Portugalijoje) taikomų pelno mokesčio paskatų matyti, kad jomis sektoriai yra veiksmingai skatinami dovanoti maisto perteklių. Prancūzijoje 60 % ⁽¹⁾, o Ispanijoje 35 % dovanojamo maisto grynosios balansinės vertės gali būti prašoma laikyti pelno mokesčio kreditu – tai reiškia, kad maisto teikėjai gali atskaityti tą dovanojamo maisto vertės procentinę dalį iš pelno mokesčio, taikomo jų pajamoms. Iš EESRK atlikto lyginamojo tyrimo rezultatų taip pat matyti, kad daugumoje kitų vertintų valstybių narių dovanojamo maisto vertės suma gali būti laikoma atskaitytinomis mokesčių išlaidomis ir ta vertės suma gali būti mažinamos apmokestinamosios pajamos (laikantis tam tikrų ribų, atsižvelgiant į valstybę narę). EESRK teigimu, Portugalija taiko mokesčių atskaitą ir stiprina šią praktiką – tai reiškia, kad maisto donoriai gali atskaityti iki 140 % dovanojamų maisto produktų vertės sumos, jei tie maisto produktai bus naudojami socialiniams tikslais (pvz., jie bus pateikti maisto bankams) ir jei jų vertė neviršija 8/1 000 maisto donoro apyvartos dalių.

8. KITOS ES PROGRAMOS

8.1. Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas

Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (EPLSAF) siekia konkretaus tikslo – teikti nefinansinę pagalbą labiausiai skurstantiems ES žmonėms ir taip ES sumažinti itin didelį skurdą patiriančių žmonių skaičių. EPLSAF pagalba gali būti pagalba maistu, pagrindinė materialinė pagalba (teikiant drabužius, avalynę, higienos prekes ir kt.) arba veiksmai, kuriais yra didinama labiausiai skurstančių asmenų socialinė įtrauktis.

EPLSAF programos kiekvienoje valstybėje narėje įgyvendinamos padedant organizacijoms partnerėms (viešojo sektoriaus institucijoms arba nevyriausybinėms organizacijoms), atsakingoms už pagalbos paskirstymą arba vykdančioms socialinės įtraukties didinimo veiklą.

Organizacijų partnerių platinami maisto produktai gali būti perkami naudojant EPLSAF išteklius, tačiau jie gali būti ir dovanojami. EPLSAF veiksmų programoje gali būti numatytas maisto dovanojimo veiklos, kai maistas yra dovanojamas organizacijai partneriui ir išplatinamas labiausiai skurstantiems asmenims, finansavimas. Organizacijos partnerės patiriamos padovanoto maisto paėmimo iš maisto donoro, to maisto vežimo, laikymo ir paskirstymo labiausiai skurstantiems asmenims sąnaudos gali būti dengiamos EPLSAF lėšomis. Taigi EPLSAF gali prisidėti prie maisto atliekų susidarymo mažinimo. Organizacijų partnerių vykdoma galimų maisto donorų informuotumo didinimo veikla taip pat gali būti remiama EPLSAF lėšomis.

Maisto dovanojimo veiklos finansavimo galimybė turi būti numatyta atitinkamoje EPLSAF veiksmų programoje. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 223/2014 ⁽²⁾ nustatyta, kad kompensuojamos organizacijų partnerių faktinės patirtos ir apmokėtos išlaidos ⁽³⁾. Tačiau Komisija 2016 m. rugsėjo 14 d. patvirtintame pasiūlyme dėl Finansinio reglamento peržiūros pasiūlė padaryti keletą Reglamento (ES) Nr. 223/2014 pakeitimų [COM(2016) 605 *final*]. Vienu iš šių pakeitimų, jei jis bus priimtas, valstybės narės bus suteikta galimybė finansuojant maisto dovanojimo veiklą taikyti supaprastinto išlaidų apmokėjimo tvarką. Taigi valstybės narės galės nustatyti fiksuotąsias normas, fiksuotąsias sumas ar vieneto įkainius ir jais remtis apskaičiuodamos išmokas organizacijoms partnerėms, surenkančioms ir plitanančioms padovanotą maistą.

Komisija sukūrė EPLSAF tinklą, kad EPLSAF suinteresuotieji subjektai galėtų keistis patirtimi ir gerąja patirtimi. Tai forumas, kuriame organizacijos partnerės gali dalytis su dovanojamu maistu susijusia patirtimi: <http://ec.europa.eu/leadnetwork>.

8.2. Bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas

Vaisių ir daržovių sektorius yra aktyviai remiamas įgyvendinant ES rinkos valdymo programą (tai yra viena iš bendro žemės ūkio rinkų organizavimo dalių) ir siekiant keturių plataus užmojo tikslų: sukurti konkurencingesnį ir į rinką orientuotą sektorių; pasiekti, kad krizės turėtų mažesnę poveikį gamintojų pajamoms; skatinti vaisių ir daržovių vartojimą ES; skatinti dažniau taikyti ekologiškus auginimo ir gamybos metodus.

Kad galėtų naudotis vaisių ir daržovių sektoriuje taikoma tvarka, augintojai skatinami jungtis prie gamintojų organizacijų (GO), gaunančių paramą nacionalinėje strategijoje numatytoms veiksmų programoms įgyvendinti.

⁽¹⁾ Taikant 0,5 % bendrovės apyvartos ribą.

⁽²⁾ 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 223/2014 dėl Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo (OL L 72, 2014 3 12, p. 1).

⁽³⁾ Žr. Reglamento (ES) Nr. 223/2014 26 straipsnio 2 dalies d punktą.

Vykdam bendrą žemės ūkio produktų rinkų organizavimą (BRO) ir įgyvendinant krizės prevencijos ir valdymo priemones OP suteikiama galimybė pašalinti iš rinkos tam tikrą kiekį vaisių ir daržovių. Kadangi vaisių ir daržovių auginimas yra neatsiejamas nuo svarbių svyravimų ir kadangi šie produktai yra sezoniniai ir labai greitai gendantys, įgyvendinant produktų pašalinimo iš rinkos programas galima lengviau valdyti galintį susidaryti produktų perteklių rinkoje. Iš Sąjungos biudžeto skiriamos finansinės paramos lėšomis yra dengiamos visos išlaidos, jei iš rinkos pašalinti vaisiai ir daržovės toliau neatlygintinai platinami per labdaros įstaigas (kiekvienai OP taikant 5 % parduodamos produkcijos kiekio ribą). Tačiau, remdamosi pateiktu prašymu, valstybės narės gali leisti šių produktų gaunančiai labdaros organizacijai ir institucijoms prašyti galutinių paramos gavėjų prisidėti savo lėšomis.

ES teisės aktuose teikiamas pirmumas neatlygintinam maisto produktų platinimui (pašalinimas iš rinkos labdaros tikslu), o ne jų platinimui kitais tikslais, ir maisto produktus platinant neatlygintinai yra skiriama didesnė finansinė parama. Kai vaisiai ir daržovės iš rinkos pašalinami kitais tikslais (t. y. naudoti ne maistui, pvz., kompostuoti, trąšoms, energijos keitimo ir kt. tikslais), Sąjungos finansinės paramos lėšomis gali būti dengiama iki 50 % (arba tam tikromis aplinkybėmis 60 %) faktinių patirtų išlaidų. Taigi vaisių ir daržovių pašalinimas iš rinkos yra vienas iš organizuoto maisto produktų dovanojimo galutiniais paramos gavėjams būdų.

Iš rinkos pašalinti vaisiai ir daržovės neatlygintinai platinami šiems paramos gavėjams: valstybių narių patvirtintoms labdaros organizacijoms ir fondams, valstybių narių paskirtoms bausmių atlikimo įstaigoms, mokykloms, vaikų atostogų stovykloms, taip pat ligoninėms ir senelių namams.

Šie paramos gavėjai imasi visų reikiamų veiksmų siekdami užtikrinti, kad taip platinamais produktais būtų papildomas jų įprastai perkamas produktų kiekis ir kad jie turėtų galimybių laikyti gautus produktus.

Pagal BRO taisykles taip pat leidžiama perdirbti vaisius ir daržoves, iš rinkos pašalintus neatlygintino platinimo tikslu. Šiais atvejais neatlygintinai suteikto maisto gavėjams gali būti leidžiama sumokėti vaisių ir daržovių perdirbėjams išmoką natūra, jei valstybės narės lygmeniu yra nustatytos tinkamos taisyklės, kuriomis užtikrinama, kad perdirbti produktai būtų skiriami galutiniais gavėjams.

Taip pat numatyta šiuos produktus ženklinti specialiomis etiketėmis siekiant propaguoti ES finansavimą ir jo šaltinį. Taikant aukštesnį įnašo lygį, Sąjungoje produktų pašalinimo iš rinkos srityje pirmenybė aiškiai teikiama tam, kad šie produktai per labdaros įstaigas ir kitas valstybių narių patvirtintas institucijas būtų perskirstyti nepasiturintiems asmenims.

8.3. Bendras žuvininkystės ir akvakultūros produktų rinkų organizavimas

Prisidėti prie tausaus jūrų gyvųjų biologinių išteklių naudojimo skatinimo – vienas iš pagrindinių bendro žuvininkystės ir akvakultūros produktų rinkų organizavimo (BRO) tikslų. Gamintojų organizacijos (GO) – pagrindiniai už šio tikslo įgyvendinimą atsakingi subjektai.

Šis tikslas papildytas dar dviem tikslais – kuo labiau vengti nepageidaujamo laimikio ir jį mažinti, taip pat kuo geriau panaudoti nepageidaujamą laimikį, jei jo neįmanoma išvengti. Kad būtų pasiekti išsaugojimo tikslai, kurių siekiama įgyvendinant ES bendrą žuvininkystės politiką, taip pat siekiant skatinti taikyti atrankiosios žvejybos praktiką, tam tikroms rūšims yra taikomi mažiausi išteklių išsaugojimą užtikrinantys orientaciniai dydžiai. Taigi jei šių rūšių žuvų žvejybos laimikis nesiekia mažiausio išteklių išsaugojimą užtikrinančio dydžio, jis negali būti naudojamas tiesiogiai žmonėms vartoti. Tačiau šis laimikis gali būti naudojamas kitais tikslais, jei taip nėra kuriama neverslinio dydžio žuvų rinka.

Kita svarbi OP veikla – tai produkcijos pritaikymas atsižvelgiant į rinkos reikalavimus. Planuodamos žvejybos veiklą pagal paklausą rinkoje, kad visada būtų numatyta iškrautų žuvų realizavimo rinka, OP gali užtikrinti žvejams geriausias galimas pajamas ir kartu mažinti maisto atliekų susidarymą.

2014 m. įgyvendinus BRO reformą, panaikinta dauguma priemonių, pagal kurias buvo kompensuojamos produktų pašalinimo iš rinkos išlaidos. Tačiau siekiant užtikrinti sklandų laipsnišką naujos sistemos įvedimą buvo nustatyta laikinoji priemonė⁽¹⁾, pagal kurią žuvininkystės OP leidžiama iki 2018 m. pabaigos pašalinti produktus iš rinkos, jei jų rinkos kaina yra per maža. Ši finansinė parama yra skiriama laikantis konkrečių sąlygų, pagal kurias reikalaujama, pavyzdžiui, kad produktai būtų grąžinti į rinką, kad žmonės galėtų juos vartoti (atlygintinai arba neatlygintinai).

Taikant BRO priemones nėra specialiai skatinama dovanoti žuvininkystės ir akvakultūros produktus, tačiau ši galimybė neatmetama. Apribojimai taikomi tik teikiant tiesiogiai žmonėms vartoti žuvininkystės produktus, kurie tuo metu, kai yra pirmą kartą pateikiami parduoti arba yra pirmą kartą parduodami, atitinka mažiausius išteklių išsaugojimą užtikrinančius orientacinius dydžius ir bendruosius prekybos standartus. Šis apribojimas netaikomas akvakultūros produktams.

⁽¹⁾ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 508/2014 dėl Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo ir kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2328/2003, (EB) Nr. 861/2006, (EB) Nr. 1198/2006 bei (EB) Nr. 791/2007 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1255/2011 (OL L 149, 2014 5 20, p. 1) 67 straipsnis.

Nuorodos

(BE) *Circulaire relative aux dispositions applicables aux banques alimentaires et associations caritatives*, Agence Fédérale pour la Sécurité de la Chaîne alimentaire, FAVV-AFSCA, 2017 m. vasario 8 d.

http://www.favv-afscab.be/denreesalimentaires/circulaires/_documents/2017-02-08_Circ-ob_Banquesalimentaires_FR_V3_clean.pdf

Comparative study on ES Member States' legislation and practices on food donations („ES valstybių narių su maisto dovanojimu susijusių teisės aktų ir praktikos lyginamasis tyrimas“). Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, 2014 m. birželio mėn.

http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/comparative-study-on-eu-member-states-legislation-and-practices-on-food-donation_finalreport_010714.pdf

Counting the COST of Food Waste: ES food waste prevention („Su maisto atliekomis susijusių sąnaudų skaičiavimas. ES maisto atliekų prevencija“). Jungtinės Karalystės Lordų Rūmų Europos Sąjungos komiteto 2013–2014 m. sesijos 10-oji ataskaita.

<http://www.parliament.uk/documents/lords-committees/eu-sub-com-d/food-waste-prevention/154.pdf>

European Hospitality Industry Guidelines to Reduce Food Waste and Recommendations to Manage Food Donations („Europos apgyvendinimo paslaugų sektoriui skirtos maisto atliekų kiekio mažinimo gairės ir rekomendacijos dėl maisto dovanojimo veiklos valdymo“). HOTREC Hospitality Europe, 2017 m.

Every Meal Matters – Food donation guidelines (Maisto dovanojimo gairės „Svarbus kiekvienas maisto kąsnis“). FoodDrinkEurope, EuroCommerce ir Europos maisto bankų federacija. Gairės patvirtino Augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų nuolatinis komitetas, 2016 m.

http://www.fooddrinkeurope.eu/uploads/publications_documents/6194_FoodDrink_Europe_Every_Meal_Matters_screen.pdf

(FI) *Foodstuffs donated to Food Aid* („Maisto produktų dovanojimas pagalbai maistu teikti“), EVIRA kontrolės departamentas, 2013 m. gegužės 21 d.

<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:902211/ATTACHMENT02.pdf>

Food Redistribution in the Nordic Region, Experiences and results from a pilot study („Maisto perskirstymas Šiaurės regione. Atliekant bandomąjį tyrimą įgyta patirtis ir pasiekti rezultatai“) (TemaNord, 2014 m.)

<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:784307/FULLTEXT01.pdf>

Food Redistribution in the Nordic Region: Phase II: Identification of best practice models for enhanced food redistribution („Maisto perskirstymas Šiaurės regione“, II etapas, „Geriausios patirties pavyzdžių nustatymas siekiant geriau perskirstyti maistą“) (TemaNord, 2016)

<http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A902211&dswid=-1064>

(FR) *Entreprises du secteur alimentaire: Guide pratique et réglementaire pour donner aux associations d'aide alimentaire*, DRAAF Rhône-Alpes.

http://draaf.auvergne-rhone-alpes.agriculture.gouv.fr/IMG/pdf/Guide_dons_alimentaires_-_20-septembre-1_cle0124ef.pdf

(FR) *Guide to Good Hygiene Practices in the distribution of foods by charity organisations* („Higienos srities gerosios patirties, susijusios su maisto produktų perskirstymu labdaros organizacijose, taikymo vadovas“), Prancūzijos maisto bankų federacija, 2011 m.

(FR) 2016 m. vasario 11 d. teisės aktas Nr.º 2016-138 dėl kovos su maisto atliekomis, JORF n° 0036, 2016 m. vasario 12 d.

<https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000032036289&dateTexte=&categorieLien=id>

(FR) Savitarpio susitarimo šablonas, kurį, pagal taikomo kodekso kaimo ir jūrų žuvininkystės klausimais (pranc. *Convention de dons de denrées alimentaires entre un commerce de détail alimentaire et une association d'aide alimentaire habilitée en application de l'article L. 230-6 du code rural et de la pêche maritime*) L. 230-6 straipsnį, sudarydamos maisto dovanojimo sandorį, gali naudoti mažmeninės prekybos bendrovė ir pagalbos maistu asociacija (žr. <http://agriculture.gouv.fr/don-alimentaire-un-modele-de-convention-entre-distributeur-et-associations>).

Review of ES legislation and policies with implications on food waste („ES teisės aktų ir politikos, kuriais yra daromas poveikis maisto atliekų susidarymui, peržiūra“), FUSIONS, 2015 m. birželio mėn.

<https://www.eu-fusions.org/index.php/publications/267-analysing-food-waste-policies-across-the-eu-28>

Hospitality Food Surplus Redistribution Guidelines („Apgyvendinimo paslaugų sektoriaus maisto pertekliaus perskirstymo gairės“), FUSIONS, 2015 m. rugsėjo mėn.

<http://www.eu-fusions.org/phocadownload/feasibility-studies/Hospitality/Hospitalty%20Food%20Surplus%20Redistribution%20Guideline.pdf>

(IT) 2016 m. rugpjūčio 19 d. teisės aktas Nr. 166. „Measures regarding donation and distribution of food products and pharmaceuticals for social solidarity and for the limitation of waste“ (*Disposizioni concernenti la donazione e la distribuzione di prodotti alimentare e farmaceutici a fini di solidarietà sociale e per la limitazione degli sprechi*; „Maisto produktų ir vaistų dovanojimo ir perskirstymo solidarumo ir atliekų kiekio mažinimo tikslais priemonės“). *Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana*. 2016 m. rugpjūčio 30 d., Nr. 202.

<http://www.gazzettaufficiale.it/eli/gu/2016/08/30/202/sg/pdf>

(IT) *Manual of Good Practices for Charitable Organisations* („Gerosios patirties vadovas labdaros organizacijoms“), Caritas Italiana, the Fondazione Banco Alimentare O.N.L.U.S., 2016 m.

(NL) *Food Safety Handbook* („Maisto saugos vadovas“), Nyderlandų maisto bankų asociacija, 2016 m.

(PT) *Procedures to be adopted for restaurants/catering services/events* („Procedūros, taikytinos restoranams / maitinimo įstaigoms / rengiant renginius“); *Procedures for food donated by large establishments* („Didelių įstaigų dovanojamo maisto tvarkymo procedūros“); *Frequently Asked Questions* („Dažai užduodami klausimai“). NVO *DariAcordar* kartu su ASAE (Maisto ir ekonominės saugos institucija) ir DGAV (Nacionalinė gyvūnų sveikatos institucija).

Taip pat žr. papildomas nacionalines / sektoriams skirtas maisto dovanojimo gaires, paskelbtas adresu

http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/library/index_en.

1 PRIEDAS

Su maisto dovanojimu susijusių teisės nuostatų apibendrinamoji lentelė ⁽¹⁾

Bendrasis maisto produktus reglamentuojantis teisės aktas	Reglamentas (EB) Nr. 178/2002	— Šis reglamentas taikomas visiems maistą rinkai pateikiantiems maisto tvarkymo subjektams, įskaitant perskirstymo organizacijas ir kitas labdaros organizacijas (3 straipsnio 2 dalis). — Visi maisto grandinės subjektai užtikrina, kad maistas atitiktų Bendrajame maisto produktus reglamentuojančiame teisės akte nustatytus reikalavimus (17 straipsnio 1 dalis). — Maisto tvarkymo subjektas laikomas atsakingu už visų maistui skirtuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų (pvz., susijusių su maisto sauga, maisto higiena ir informacijos apie maistą teikimu vartotojams) laikymąsi tam tikroje maisto grandinės dalyje vykdant savo kontroliuojamą veiklą (17 straipsnis). — 14 straipsnyje pateikiami svarbiausi maisto saugos reikalavimai, kurių privalo laikytis visi subjektai. — Bendrojo maisto produktus reglamentuojančio teisės akto 18 straipsnyje nustatoma atsekamumo sąvoka. — Reglamento taikymo sritis neapima veiklos, susijusios su maisto produktų asmeniniu naudojimu ir vartojimu vietoje (1 straipsnio 3 dalis).
Su maisto higiena susiję reglamentai	— Reglamentas (EB) Nr. 852/2004 — Reglamentas (EB) Nr. 853/2004	— Visi maisto tvarkymo subjektai privalo laikytis su maisto higiena susijusių ES taisyklių. — Maisto saugą būtina garantuoti visuose maisto grandinės etapuose, pradedant nuo pirminės gamybos. — Svarbu, kad maistui, kuris negali būti saugiai laikomas aplinkos temperatūroje, visų pirma šaldytam maistui, būtų užtikrinamas žemos temperatūros palaikymas. — Visoje maisto grandinėje privalu laikytis rizikos veiksnių analizės ir svarbiųjų valdymo taškų (RVASVT) sistemos (jei taikoma) principais pagrįstos higienos srities gerosios patirties ir procedūrų. — Platinant ir (arba) dovanojant gyvūninius maisto produktus yra taikomi konkretūs reikalavimai.

⁽¹⁾ Lentelė yra grindžiama Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pranešimu „ES valstybių narių su maisto dovanojimu susijusių teisės aktų ir praktikos lyginamasis tyrimas“ („Bio“, Deloitte, 2014 m. liepos 7 d.).

		— Higienos taisyklės turėtų būti taikomos tik įmonėms, kurių pobūdis yra toks, jog galima daryti prielaidą apie tam tikrą jų veiklos tęstinumą ir tam tikrą jų organizavimo lygį (Reglamento (EB) Nr. 852/2004 9 konstatuojamoji dalis).
Maisto produktų ženklinimas ir tinkamumas vartoti	Reglamentas (ES) Nr. 1169/2011	— Maisto tvarkymo subjektai privalo nurodyti datą, iki kada maisto produktas yra tinkamas vartoti („Geriausias iki ... (data)“ arba „Tinka vartoti iki ... (data)“). — Pagal ES teisę yra leidžiama prekiauti maisto produktais, kurių tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Geriausias iki ... (data)“, yra pasibaigęs (tačiau laikoma, kad yra nesaugu platinti maisto produktus, kurių tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Tinka vartoti iki ... (data)“, yra pasibaigęs, todėl tai daryti draudžiama). — Informacijos apie maistą teikimo vartotojams taisyklės taikomos tik įmonėms, kurių pobūdis yra toks, jog galima daryti prielaidą apie tam tikrą jų veiklos tęstinumą ir tam tikrą jų organizavimo lygį (15 konstatuojamoji dalis).
PVM taisyklės	Direktyva 2006/112/EB PVM komiteto gairės, parengtos po šio komiteto 97-ojo posėdžio ⁽¹⁾ .	— Pagal Direktyvą 2006/112/EB turi būti mokamas PVM už dovanoti skirtą maistą, jei yra atskaitytas PVM, maisto donoro sumokėtas perkant tą maistą (16 straipsnis). — Apmokestinamoji vertė yra dovanojant prekes taikoma pirkimo kaina, pakoreguota atsižvelgiant į jų būklę tuo metu, kai jos dovanojamos (74 straipsnis). — Komisija rekomenduoja valstybėms narėms laikyti, kad maisto produktų, kurių tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Geriausias iki ... (data)“, tuoj baigsis, vertė, kurios pagrindu yra skaičiuojamas PVM, yra ganėtinai maža, o tais atvejais, kai maistas tikrai nėra vertingas, – netgi artima nuliui.
Oficiali kontrolė	2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 854/2004, nustatantis specialiąsias gyvūninės kilmės produktų, skirtų vartoti žmonėms, oficialios kontrolės taisykles (OL L 139, 2004 4 30, p. 206). 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 882/2004 dėl oficialios kontrolės, kuri atliekama siekiant užtikrinti, kad būtų įvertinama, ar laikomasi pašarams ir maistui skirtų teisės aktų, gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių (OL L 165, 2004 4 30, p. 1).	— Žmonėms vartoti skirtus gyvūninius produktus gaminančių įmonių kontrolė. — Kontrolė, kuria siekiama užtikrinti maisto ir pašarų srities teisės aktų bei gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių laikymąsi.

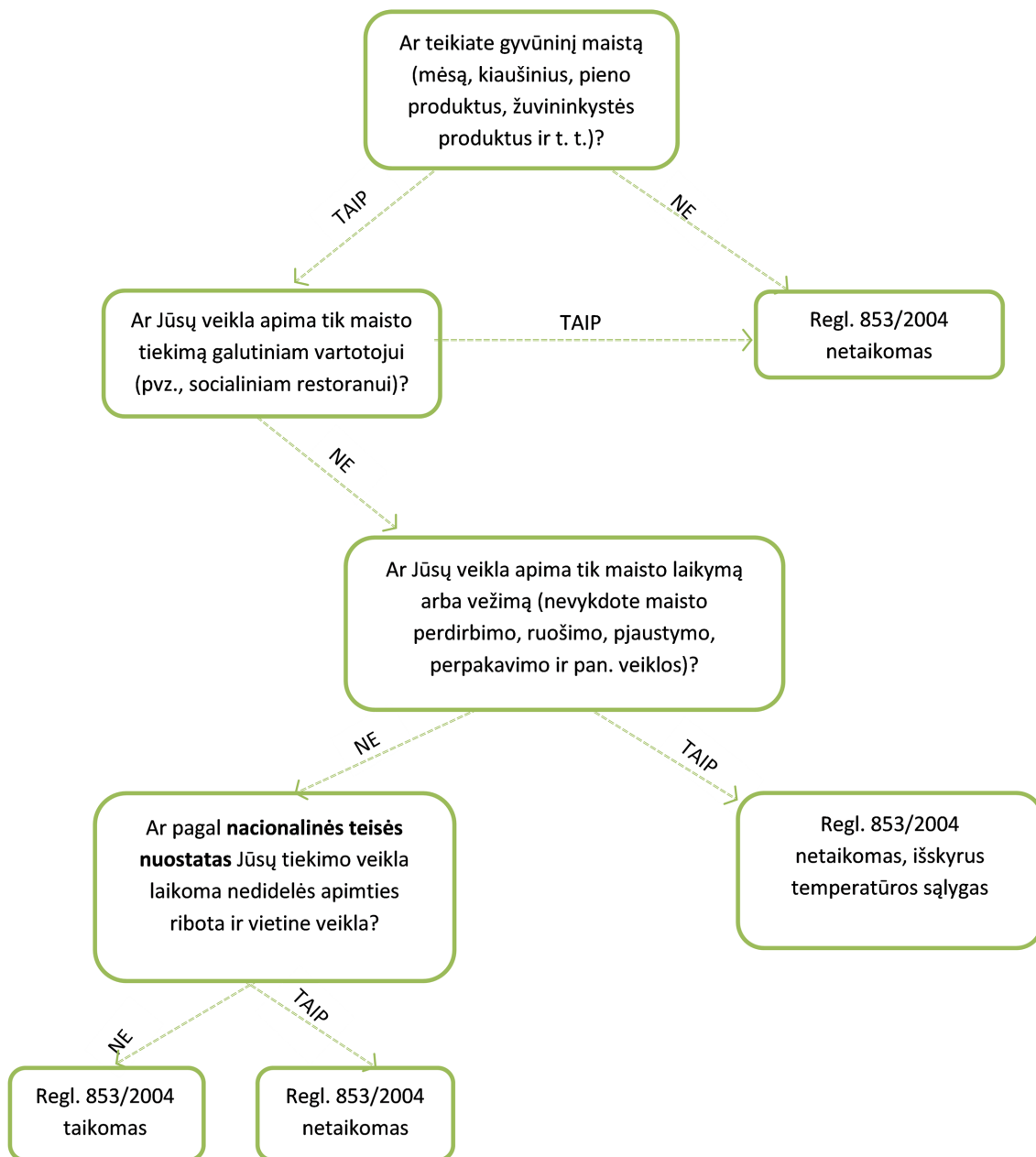
	2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos, kuri vykdoma siekiant užtikrinti maisto ir pašarų srities teisės aktų bei gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir augalų apsaugos produktų taisyklių taikymą, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 999/2001, (EB) Nr. 396/2005, (EB) Nr. 1069/2009, (EB) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 ir (ES) 2016/2031, Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1/2005 ir (EB) Nr. 1099/2009 bei Tarybos direktyvos 98/58/EB, 1999/74/EB, 2007/43/EB, 2008/119/EB ir 2008/120/EB, ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 854/2004 ir (EB) Nr. 882/2004, Tarybos direktyvos 89/608/EEB, 89/662/EEB, 90/425/EEB, 91/496/EEB, 96/23/EB, 96/93/EB ir 97/78/EB bei Tarybos sprendimas 92/438/EEB (Oficialios kontrolės reglamentas) (OL L 95, 2017 4 7, p. 1)	— Aptariamieji klausimai, susiję su oficialia kontrole ir kita oficialia veikla, kuri vykdoma siekiant užtikrinti maisto ir pašarų srities teisės aktų bei gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir augalų apsaugos produktų taisyklių taikymą. Naujosios taisyklės bus laipsniškai pradėtos taikyti ir nuo 2019 m. gruodžio 14 d. bus visiškai taikomos.
Pagrindų direktyva dėl atliekų (PDA)	2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).	— Nustatoma pirmoji atliekų hierarchijos pakopa – atliekų prevencija ir reikalaujama, kad valstybės narės parengtų atliekų prevencijos programas. — Pasiūlyme dėl PDA pakeitimo [COM(2015) 595 <i>final</i>] sustiprinama maisto atliekų prevencija įgyvendinant bendrą atliekų prevencijos politiką. Valstybės narės raginamos kiekvienu tiekimo grandinės etapu mažinti maisto atliekų kiekį, vykdyti maisto atliekų kiekio stebėseną ir kas dvejus metus rengti ataskaitas. — Gavusi valstybių narių pritarimą Komisija priims maisto atliekų kiekio nustatymo metodiką.
Informacinės visuomenės paslaugos (ypač e. prekyba)	Direktyva 2000/31/EB	— Šia direktyva užtikrinamas laisvas informacinės visuomenės paslaugų judėjimas tarp valstybių narių ir taip prisidedama prie tinkamo vidaus rinkos veikimo. — Šia direktyva suderinamos tam tikros nacionalinės nuostatos dėl informacinės visuomenės paslaugų, susijusių, <i>inter alia</i>, su tarpininkų atsakomybe. — Šia direktyva papildoma Sąjungos teisė, taikoma informacinės visuomenės paslaugoms, nedarant poveikio visų pirma visuomenės sveikatos ir vartotojų interesų apsaugos lygiui, numatytam ES ir nacionalinėse taisyklėse, kadangi ja neribojama laisvė teikti informacinės visuomenės paslaugas.

Bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas	2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 (OL L 347, 2013 12 20, p. 671).	34 straipsnio 4 dalis dėl produktų pašalinimo iš rinkos labdaros tikslu. Šiuo metu iš rinkos pašalinti produktai yra organizuoti ir neatlygintinai dovanojami galutiniams gavėjams. Neatlygintinas produktų platinimas (pašalinimas iš rinkos labdaros tikslu) susijusiais teisės aktais yra remiamas labiau nei šių produktų paskirstymas kitais tikslais. Taip pat numatyta šiuos produktus ženklinti specialiomis etiketėmis siekiant propaguoti ES finansavimą ir jo šaltinį. Produktų pašalinimo iš rinkos srityje pirmenybė aiškiai teikiama tam, kad pagalba būtų skiriama nepasiturintiems asmenims per labdaros įstaigas ir kitas valstybių narių patvirtintas institucijas. Iš rinkos pašalinti produktai naudojami ir kitais nemokamam platinimui alternatyviais būdais.
Bendras žuvininkystės ir akvakultūros produktų rinkų organizavimas	Reglamentas (ES) Nr. 1379/2013	34 straipsnio 2 dalis dėl atitikties bendriesiems prekybos standartams. Bendrųjų prekybos standartų (įskaitant mažiausius išteklių išsaugojimą užtikrinančius orientacinius dydžius) neatitinkantys žuvininkystės produktai negali būti tiesiogiai teikiami žmonėms vartoti. Leidžiama juos naudoti kitais tikslais.
Bendros žuvininkystės politikos kontrolės taisyklės	Reglamentas (EB) Nr. 1224/2009	58 straipsnyje nustatomi konkretūs žuvininkystės ir akvakultūros produktams taikomi atsekamumo reikalavimai.
Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (EPLSAF)	Reglamentas (ES) Nr. 223/2014	— EPLSAF veiksmų programoje gali būti numatytas maisto dovanojimo veiklos, kai maistas neatlygintinai dovanojamas organizacijai partnerei (viešajai įstaigai arba ne pelno organizacijai), finansavimas. — Padovanoto maisto paėmimo iš maisto donoro, to maisto vežimo, laikymo ir paskirstymo labiausiai skurstantiems asmenims sąnaudos gali būti dengiamos EPLSAF lėšomis. — Taip pat gali būti remiama galimų maisto donorų informuotumo didinimo veikla.

(¹) Šios gairės įtrauktos į gairių sąrašą (žr. p. 165), skelbiamą adresu http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/vat/key_documents/vat_committee/guidelines-vat-committee-meetings_en.pdf.

2 PRIEDAS

Sprendimų medis. Ar, būdamas maistą labdaros organizacijai / maisto bankui teikiančiu mažmenininku arba labdaros organizacija / maisto banku, privalau laikytis Reglamento (EB) Nr. 853/2004?

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

EUROPOS KOMISIJA

Euro kursas ⁽¹⁾

2017 m. spalio 24 d.

(2017/C 361/02)

1 euro =

Valiuta			Valiutos kursas		
USD	JAV doleris	1,1761	CAD	Kanados doleris	1,4875
JPY	Japonijos jena	133,95	HKD	Honkongo doleris	9,1803
DKK	Danijos krona	7,4433	NZD	Naujosios Zelandijos doleris	1,7008
GBP	Svaras sterlingas	0,89303	SGD	Singapūro doleris	1,6023
SEK	Švedijos krona	9,6475	KRW	Pietų Korėjos vonas	1 327,81
CHF	Šveicarijos frankas	1,1613	ZAR	Pietų Afrikos randas	16,1396
ISK	Islandijos krona		CNY	Kinijos ženminbi juanis	7,8022
NOK	Norvegijos krona	9,3883	HRK	Kroatijos kuna	7,5130
BGN	Bulgarijos levas	1,9558	IDR	Indonezijos rupija	15 937,33
CZK	Čekijos krona	25,583	MYR	Malaizijos ringitas	4,9849
HUF	Vengrijos forintas	308,53	PHP	Filipinų pesas	60,801
PLN	Lenkijos zlotas	4,2403	RUB	Rusijos rublis	67,6090
RON	Rumunijos leja	4,6013	THB	Tailando batas	39,035
TRY	Turkijos lira	4,3751	BRL	Brazilijos realas	3,8022
AUD	Australijos doleris	1,5117	MXN	Meksikos pesas	22,4841
			INR	Indijos rupija	76,5790

⁽¹⁾ Šaltinis: valiutų perskaičiavimo kursai paskelbti ECB.

Komisijos sprendimo dėl pakeisto pereinamojo laikotarpio nacionalinio plano, kurį pateikė Čekijos Respublika pagal Direktyvos 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų 32 straipsnio 6 dalį, priėmimas

(2017/C 361/03)

2017 m. spalio 20 d. priimtas Komisijos sprendimas C(2017) 6985 dėl pakeisto pereinamojo laikotarpio nacionalinio plano, kurį pateikė Čekijos Respublika pagal 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) ⁽¹⁾ 32 straipsnio 6 dalį.

Šį dokumentą galima rasti interneto svetainėje

<https://circabc.europa.eu/w/browse/36205e98-8e7a-47d7-808d-931bc5baf6ee>

⁽¹⁾ OL L 334, 2010 12 17, p. 17.

V

(Nuomonės)

ADMINISTRACINĖS PROCEDŪROS

EUROPOS KOMISIJA

2018 m. kvietimas teikti paraiškas. EAC/A05/2017**Programa „Erasmus+“**

(2017/C 361/04)

1. Įvadas ir tikslai

Šis kvietimas teikti paraiškas grindžiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1288/2013 ⁽¹⁾, kuriuo sukuriamą Sąjungos švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus+“, taip pat 2017 ir 2018 m. „Erasmus+“ metinėmis darbo programomis. Programa „Erasmus+“ apima 2014–2020 m. laikotarpį. Bendrieji ir konkretieji programos „Erasmus+“ tikslai išdėstyti Reglamento 4, 5, 11 ir 16 straipsniuose.

2. Veiksmai

Šis kvietimas teikti paraiškas apima šiuos programos „Erasmus+“ veiksmus:

1 pagrindinis veiksmas (KA1). Pavienių asmenų judumas mokymosi tikslais

- Pavienių asmenų judumas švietimo, mokymo ir jaunimo reikalų srityse
- „Erasmus Mundus“ jungtinės magistrantūros studijos

2 pagrindinis veiksmas (KA2). Bendradarbiavimas inovacijų ir keitimosi gerąja patirtimi tikslais

- Strateginės partnerystės projektai švietimo, mokymo ir jaunimo reikalų srityse
- Žinių sąjungos
- Įgūdžių sąjungos
- Gebėjimų stiprinimas aukštojo mokslo srityje
- Gebėjimų stiprinimas jaunimo reikalų srityje

3 pagrindinis veiksmas (KA3). Politinių reformų rėmimas

- Struktūrinis dialogas: jaunimo ir sprendimus jaunimo reikalų srityje priimančių asmenų susitikimai

„Jean Monnet“ veikla

- „Jean Monnet“ profesūra
- „Jean Monnet“ moduliai
- „Jean Monnet“ kompetencijos centrai
- „Jean Monnet“ parama asociacijoms
- „Jean Monnet“ tinklai
- „Jean Monnet“ projektai

⁽¹⁾ OL L 347, 2013 12 20, p. 50.

Sportas

- Bendradarbiavimo partnerystės projektai
- Smulkūs bendradarbiavimo partnerystės projektai
- Europos ne pelno sporto renginiai

3. Tinkamumas finansuoti

Teikti paraiškas dėl finansavimo pagal programą „Erasmus+“ gali visos viešosios ar privačios įstaigos, vykdančios veiklą švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto srityse. Be to, paraiškas dėl jaunimo ar su jaunimu dirbančių darbuotojų judumo mokymosi tikslais finansavimo, taip pat dėl jaunimo srities strateginių partnerystės projektų finansavimo gali teikti su jaunimu susijusių darbą dirbančios jaunimo grupės, nebūtinai priklausančios kuriai nors jaunimo organizacijai.

Šios šalys gali visapusiškai dalyvauti visuose programos „Erasmus+“ veiksmuose ⁽¹⁾:

- Europos Sąjungos valstybės narės,
- ELPA/EEE šalys: Islandija, Lichtenšteinas ir Norvegija,
- ES šalys kandidatės: Turkija ir buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija.

Be to, tam tikruose programos „Erasmus+“ veiksmuose gali dalyvauti šalių partnerių organizacijos.

Išsamesnės informacijos apie dalyvavimo sąlygas pateikiama programos „Erasmus+“ vadove.

Informacija pareiškėjams iš Didžiosios Britanijos: atkreipiame jūsų dėmesį į tai, kad reikalavimus būtina atitikti visą paramos teikimo laikotarpį. Jei Jungtinė Karalystė išstos iš ES per paramos teikimo laikotarpį ir nesudarys su ES susitarimo, kuriuo būtų užtikrinta, kad pareiškėjai iš Didžiosios Britanijos toliau atitiktų reikalavimus, jums nebebus teikiamas ES finansavimas (tačiau pagal galimybes galėsite toliau dalyvauti) arba turėsite pasitraukti iš projekto.

4. Biudžetas ir projektų trukmė

Šio kvietimo teikti paraiškas vykdymas priklauso nuo to, ar:

- bus turima asignavimų, numatytų 2018 m. biudžeto projekte, po to, kai biudžeto valdymo institucija priims 2018 m. biudžetą, o jei biudžetas nebus priimtas, jie bus numatyti pagal laikinųjų dvyliktųjų dalių sistemą,
- Europos teisės aktų leidėjai priims 2018–2020 m. orientacines daugiametes programas be didesnių pakeitimų.

Bendras šio kvietimo teikti paraiškas biudžetas – 2 490,9 mln. EUR:

Švietimas ir mokymas	2 253,2 mln. EUR ⁽²⁾
Jaunimo reikalai	188,2 mln. EUR
„Jean Monnet“	12,1 mln. EUR
Sportas	37,4 mln. EUR

Numatomas šio kvietimo teikti paraiškas biudžetas ir jo paskirstymas yra orientacinio pobūdžio ir gali būti pakeistas, jei būtų pakeistos programos „Erasmus+“ metinės darbo programos. Potencialūs pareiškėjai raginami reguliariai peržiūrėti programos „Erasmus+“ metines darbo programas ir jų pakeitimus, skelbiamus adresu

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/more_info/awp/index_en.htm

Ten taip pat pateikiama informacijos apie šio kvietimo teikti paraiškas veiksmų biudžetą.

⁽¹⁾ Dėl „Jean Monnet“ veiklos paraiškas gali teikti viso pasaulio organizacijos.

⁽²⁾ Į šią sumą įtrauktos lėšos tarptautiniam aukštojo mokslo matmeniui finansuoti (iš viso 328 mln. EUR).

Teikiamos paramos dydis ir projektų trukmė skirsis priklausomai nuo tokių veiksmų kaip projekto tipas ir dalyvaujančių partnerių skaičius.

5. Galutinis paraiškų teikimo terminas

Galutinis paraiškų pateikimo terminas – toliau nurodytos dienos 12.00 val. (vidurdienis) Briuselio laiku.

1 pagrindinis veiksmas	
Pavienių asmenų judumas jaunimo reikalų srityje	2018 m. vasario 1 d.
Pavienių asmenų judumas aukštojo mokslo srityje	2018 m. vasario 1 d.
Pavienių asmenų judumas profesinio rengimo, mokyklinio ugdymo ir suaugusiųjų švietimo srityse	2018 m. vasario 1 d.
Pavienių asmenų judumas jaunimo reikalų srityje	2018 m. balandžio 26 d.
Pavienių asmenų judumas jaunimo reikalų srityje	2018 m. spalio 4 d.
„Erasmus Mundus“ jungtinės magistrantūros studijos	2018 m. vasario 15 d.
2 pagrindinis veiksmas	
Strateginės partnerystės projektai jaunimo reikalų srityje	2018 m. vasario 1 d.
Strateginės partnerystės projektai švietimo ir mokymo srityje	2018 m. kovo 21 d.
Strateginės partnerystės projektai jaunimo reikalų srityje	2018 m. balandžio 26 d.
Strateginės partnerystės projektai jaunimo reikalų srityje	2018 m. spalio 4 d.
Žinių sąjungos	2018 m. vasario 28 d.
Ilgūdžių sąjungos	2018 m. vasario 28 d.
Gebėjimų stiprinimas aukštojo mokslo srityje	2018 m. vasario 8 d.
Gebėjimų stiprinimas jaunimo reikalų srityje	2018 m. kovo 8 d.
3 pagrindinis veiksmas	
Jaunimo ir sprendimus jaunimo reikalų srityje priimančių asmenų susitikimai	2018 m. vasario 1 d. 2018 m. balandžio 26 d. 2018 m. spalio 4 d.
„Jean Monnet“ veiksmas	
Profesūra, moduliai, kompetencijos centrai, parama asociacijoms, tinklai, projektai	2018 m. vasario 22 d.
Sportas	
Bendradarbiavimo partnerystės projektai	2018 m. balandžio 5 d.
Smulkūs bendradarbiavimo partnerystės projektai	2018 m. balandžio 5 d.
Europos ne pelno sporto renginiai	2018 m. balandžio 5 d.

Išsamios paraiškų teikimo instrukcijos pateikiamos programos „Erasmus+“ vadove.

6. Išsami informacija

Išsamios šio kvietimo teikti paraiškas sąlygos ir prioritetai nurodyti programos „Erasmus+“ vadove adresu

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/programme-guide_lt

Programos „Erasmus+“ vadovas yra neatskiriama šio kvietimo teikti paraiškas dalis, ir jame išdėstytos dalyvavimo ir finansavimo sąlygos visapusiškai taikomos šiam kvietimui teikti paraiškas.

PROCEDŪROS, SUSIJUSIOS SU KONKURENCIJOS POLITIKOS ĮGYVENDINIMU

EUROPOS KOMISIJA

Pranešimas ekonominės veiklos vykdytojams. Naujas prašymų sustabdyti autonominių Bendrojo muitų tarifo muitų taikymą tam tikriems pramonės ir žemės ūkio produktams ciklas

(2017/C 361/05)

Ekonominės veiklos vykdytojams pranešame, kad Komisija gavo 2018 m. liepos mėn. ciklo prašymus pagal Komisijos komunikate dėl autonominių muitų tarifo taikymo sustabdymo ir kvotų (2011/C 363/02) ⁽¹⁾ numatytas administracines priemones.

Produktų, kurių muitų taikymą prašoma sustabdyti, sąrašas jau pateiktas teminėje Komisijos interneto svetainėje („Europa“) apie muitų sąjungą ⁽²⁾.

Ekonominės veiklos vykdytojams taip pat pranešame, kad per nacionalines administracijas siunčiami prieštaravimai dėl naujų prašymų Komisiją turi pasiekti iki 2017 m. gruodžio 12 d. (šią dieną suplanuotas antrasis Ekonominių tarifų klausimų darbo grupės posėdis).

Suinteresuotiesiems veiklos vykdytojams patariame reguliariai tikrinti minėtą sąrašą, kuriame atnaujinama informacija apie prašymų statusą.

Daugiau informacijos apie autonominių muitų tarifo taikymo sustabdymo procedūrą galima rasti interneto svetainėje „Europa“ adresu

http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_duties/tariff_aspects/suspensions/index_en.htm.

⁽¹⁾ OL C 363, 2011 12 13, p. 6.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/susp/susp_home.jsp?Lang=lt.

Išankstinis pranešimas apie koncentraciją
(Byla M.8644 – AXA / NN Group / Portfolio)
Bylą numatoma nagrinėti supaprastinta tvarka
(Tekstas svarbus EEE)
(2017/C 361/06)

1. 2017 m. spalio 17 d. Komisija gavo pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 ⁽¹⁾ 4 straipsnį pateiktą pranešimą apie siūlomą koncentraciją.

Šis pranešimas susijęs su šiomis įmonėmis:

- įmone „Lindisfarne S.L.“ (Ispanija), priklausančia grupei „AXA SA“ (toliau – AXA, Prancūzija),
- įmone „ESI One SARL“ (Prancūzija), priklausančia grupei AXA,
- įmone „Alterimmo Europe SARL“ (Prancūzija), priklausančia grupei AXA,
- įmone „REI Spain B.V.“ (Nyderlandai), priklausančia grupei „NN Group N.V.“ (toliau – NN, Nyderlandai),
- įmone „Portfolio“ (Ispanija).

Grupės AXA ir NN įgyja, kaip apibrėžta Susijungimų reglamento 3 straipsnio 1 dalies b punkte, bendrą įmonės „Portfolio“ Ispanijoje esančio turto kontrolę.

Koncentracija vykdoma perkant akcijas.

2. Įmonių verslo veikla:

- įmonė „Lindisfarne S.L.“: tiesiogiai jai priklausančio nekilnojamojo turto valdymas ir patrunuojamųjų įmonių, turinčių jai priklausančio nekilnojamojo turto Ispanijoje, valdymas,
- įmonė „ESI One SARL“: nekilnojamojo turto portfelių ir (arba) objektų savininkė,
- įmonė „Alterimmo Europe SARL“: nekilnojamojo turto portfelių ir (arba) objektų savininkė,
- įmonė „REI Spain B.V.“: nekilnojamojo turto ir kito turto, galinčio generuoti pajamas, įsigijimas, laikymas, valdymas ir pardavimas, dalyvavimas valdant kitas panašių tikslų siekiančias bendroves ar verslą bei jų valdymas ir garantijų bei užtikrinimo priemonių suteikimas kitoms grupės bendrovėms ir trečiųjų šalių vardu,
- įmonė „Portfolio“: sudaryta iš 34 studentų bendrabučių 17-oje Ispanijos miestų.

3. Preliminariai išnagrinėjusi pranešimą Komisija mano, kad sandoriui, apie kurį pranešta, galėtų būti taikomas Susijungimų reglamentas. Komisijai paliekama teisė dėl šio klausimo priimti galutinį sprendimą.

Pagal Komisijos pranešimą dėl supaprastintos tam tikrų koncentracijų nagrinėjimo pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 procedūros ⁽²⁾ reikėtų pažymėti, kad šią bylą numatoma nagrinėti pranešime nurodyta tvarka.

4. Komisija kviečia suinteresuotas trečiąsias šalis teikti pastabas dėl pasiūlyto veiksmo.

Pastabos Komisijai turi būti pateiktos per 10 dienų nuo šio pranešimo paskelbimo. Visoje korespondencijoje turėtų būti pateikiama ši nuoroda:

M.8644 – AXA / NN Group / Portfolio

⁽¹⁾ OL L 24, 2004 1 29, p. 1 (Susijungimų reglamentas).

⁽²⁾ OL C 366, 2013 12 14, p. 5.

Pastabas Komisijai galima siųsti e. paštu, faksu arba paštu. Kontaktiniai duomenys:

E. paštas COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Faksas +32 22964301

Pašto adresas

European Commission

Directorate-General for Competition

Merger Registry

1049 Bruxelles/Brussel

BELGIQUE/BELGIË

Išankstinis pranešimas apie koncentraciją
(Byla M.8518 – MDP/HPS/Nevada/Towergate)
Bylą numatoma nagrinėti supaprastinta tvarka
(Tekstas svarbus EEE)
(2017/C 361/07)

1. 2017 m. spalio 18 d. Komisija gavo pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 ⁽¹⁾ 4 straipsnį pateiktą pranešimą apie siūlomą koncentraciją.

Šis pranešimas susijęs su šiomis įmonėmis:

- įmone „HPS Investment Partners, LLC“ (toliau – HPS, JAV),
- įmone „Ardonagh Group Limited“ (toliau – „Ardonagh“, Jungtinė Karalystė), kontroliuojama įmonės HPS,
- įmone „Madison Dearborn Partners, LLC“ (toliau – MDP, JAV),
- įmone „Nevada Investment Holdings 2 Limited“ (toliau – „Nevada 2“, Kaimanų Salos), kontroliuojama įmonės MDP.

Įmonės HPS ir MDP įgyja, kaip apibrėžta Susijungimų reglamento 3 straipsnio 1 dalies b punkte, bendrą įmonių „Ardonagh“ (įskaitant „Towergate“) ir „Nevada 2“ kontrolę.

Koncentracija vykdoma perkant vertybinius popierius.

2. Įmonių verslo veikla:

- įmonė HPS: JAV įsikūrusi investicinė įmonė, investuojanti įvairiuose pramonės sektoriuose, įskaitant draudimo brokerių bendroves,
- įmonė „Ardonagh“: kontroliuoja įmones „Towergate Insurance Limited“ („Towergate“), „Autonet Insurance Services Ltd“ („Autonet“), „Price Forbes & Partners Limited“ („Price Forbes“), „Ryan Direct Group“ (RDG) ir „Chase Templeton Limited“ („Chase Templeton“). Visi šie subjektai yra draudimo brokerių bendrovės, daugiausia veikiančios ne gyvybės draudimo sektoriuje Jungtinėje Karalystėje,
- įmonė MDP: JAV įsikūrusi privataus kapitalo investicinė įmonė, investuojanti įvairiuose pramonės sektoriuose, įskaitant draudimo brokerių bendroves,
- įmonė „Nevada 2“: Kaimanų Salose įsteigta privati kontroliuojančioji įmonė, kurią kaip investavimo priemonę įkūrė MDM ir HPS ir kuriai priklauso įmonės „The Broker Network Limited“ ir „Countrywide Insurance Management Limited“ (kartu „Broker Network“). „Broker Network“ yra Jungtinės Karalystės brokerių platforma, skirta smulkiems vietiniams nepriklausomiems draudimo brokeriams, siūlantiems komercinį ir asmeninį draudimą Jungtinėje Karalystėje.

3. Preliminariai išnagrinėjusi pranešimą Komisija mano, kad sandoriui, apie kurį pranešta, galėtų būti taikomas Susijungimų reglamentas. Komisijai paliekama teisė dėl šio klausimo priimti galutinį sprendimą.

Pagal Komisijos pranešimą dėl supaprastintos tam tikrų koncentracijų nagrinėjimo pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 procedūros ⁽²⁾ reikėtų pažymėti, kad šią bylą numatoma nagrinėti pranešime nurodyta tvarka.

4. Komisija kviečia suinteresuotas trečiąsias šalis teikti pastabas dėl pasiūlyto veiksmo.

Pastabos Komisijai turi būti pateiktos ne vėliau kaip per 10 dienų nuo šio pranešimo paskelbimo. Visoje korespondencijoje turėtų būti pateikiama ši nuoroda:

M.8518 – MDP/HPS/Nevada/Towergate

⁽¹⁾ OL L 24, 2004 1 29, p. 1 (Susijungimų reglamentas).

⁽²⁾ OL C 366, 2013 12 14, p. 5.

Pastabas Komisijai galima siųsti e. paštu, faksu arba paštu. Kontaktiniai duomenys:

E. paštas COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Faksas +32 22964301

Pašto adresas

European Commission

Directorate-General for Competition

Merger Registry

1049 Bruxelles/Brussel

BELGIQUE/BELGIË

Išankstinis pranešimas apie koncentraciją
(Byla M.8671 – BP/Bridas/Axion)
Bylą numatoma nagrinėti supaprastinta tvarka
(Tekstas svarbus EEE)
(2017/C 361/08)

1. 2017 m. spalio 19 d. Komisija gavo pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 ⁽¹⁾ 4 straipsnį pateiktą pranešimą apie siūlomą koncentraciją.

Šis pranešimas susijęs su šiomis įmonėmis:

- įmone „BP plc“ (Jungtinė Karalystė);
- įmone „Bridas Corporation“ (Didžiosios Britanijos Mergelių Salos), bendrai kontroliuojama įmonių „Bridas Energy Holdings Ltd“ ir „China National Offshore Oil Corporation“;
- įmone „Axion Energy Holding SL“ (Ispanija), šiuo metu visiškai kontroliuojama įmonės „Bridas Corporation“.

Įmonės „BP plc“ (toliau – BP) ir „Bridas Corporation“ (toliau – „Bridas“) įgys, kaip apibrėžta Susijungimų reglamento 3 straipsnio 1 dalies b punkte ir 4 dalyje, bendrą įmonės „Axion Energy Holding SL“ (toliau – „Axion“) kontrolę.

Koncentracija vykdoma perkant akcijas.

2. Įmonių verslo veikla:

- įmonė BP veikia žalios naftos ir gamtinių dujų žvalgyimo, gamybos ir pardavimo rinkose, užsiima naftos produktų, naftos chemijos pramonės produktų ir susijusių produktų perdirbimu, tiekimu ir gabenimu, taip pat vykdo veiklą, susijusią su alternatyvia energija;
- įmonė „Bridas“ netiesiogiai užsiima žalios naftos ir gamtinių dujų žvalgyimu, su tuo susijusios veiklos vystymu, tų žaliavų gamyba, gabenimu ir pardavimu, naftos produktų pardavimu ir gabenimu, gamtinių dujų surinkimu, apdorojimu, perdirbimu ir paskirstymu ir energijos gamyba, gręžimo ir su gręžiniais susijusių paslaugų tiekimu, taip pat degalų, alyvų ir susijusių naftos chemijos pramonės produktų darinių perdirbimu, gamyba ir pardavimu;
- įmonė „Axion“ užsiima žalios naftos perdirbimu ir naftos produktų bei jos darinių pardavimu Argentinoje, Urugvajuje ir Paragvajuje.

3. Preliminariai išnagrinėjusi pranešimą Komisija mano, kad sandoriui, apie kurį pranešta, galėtų būti taikomas Susijungimų reglamentas. Komisijai paliekama teisė dėl šio klausimo priimti galutinį sprendimą. Pagal Komisijos pranešimą dėl supaprastintos tam tikrų koncentracijų nagrinėjimo pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 procedūros ⁽²⁾ reikėtų pažymėti, kad šią bylą numatoma nagrinėti pranešime nurodyta tvarka.

4. Komisija kviečia suinteresuotas trečiąsias šalis teikti pastabas dėl pasiūlyto veiksmo.

Pastabos Komisijai turi būti pateiktos per 10 dienų nuo šio pranešimo paskelbimo. Visoje korespondencijoje turėtų būti pateikiama ši nuoroda:

M.8671 – BP/Bridas/Axion

Pastabas Komisijai galima siųsti e. paštu, faksu arba paštu. Kontaktiniai duomenys:

E. paštas COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Faksas +32 22964301

Pašto adresas

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ OL L 24, 2004 1 29, p. 1 (Susijungimų reglamentas).

⁽²⁾ OL C 366, 2013 12 14, p. 5.

KITI AKTAI

EUROPOS KOMISIJA

Pakeitimo paraiškos paskelbimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1151/2012 dėl žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų 50 straipsnio 2 dalies a punktą
(2017/C 361/09)

Šiuo paskelbimu suteikiama teisė pareikšti prieštaravimą paraiškai pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1151/2012 ⁽¹⁾ 51 straipsnį.

PRODUKTO SU SAUGOMA KILMĖS VIETOS NUORODA ARBA SAUGOMA GEOGRAFINĖ NUORODA SPECIFIKACIJOS
REIKŠMINGO PAKEITIMO PARAIŠKA

Pakeitimo paraiška pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 53 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą
„LAGUIOLE“

ES. Nr. PDO-FR-0120-AM05 – 5.4.2017

SKVN (X) SGN ()

1. Pareiškėjų grupė ir teisėtas interesas

Syndicat de défense et de gestion du Fromage de Laguiole
Route de Chaudes-Aigues
12210 Laguiole
FRANCE

Tel. +33 565444751
Faksas +33 565444757
E. paštas contact@fromagedelaguiole.fr

Grupę sudaro „Laguiole“ gamintojai ir perdirbėjai, todėl grupė gali teisėtai pasiūlyti pakeitimo paraišką.

2. Valstybė narė arba trečioji šalis

Prancūzija

3. Keičiama (-os) produkto specifikacijos antraštinė (-ės) dalis (-ys)

- ☐ Produkto pavadinimas
- ☐ Produkto aprašymas
- ☒ Geografinė vietovė
- ☐ Kilmės įrodymas
- ☐ Gamybos būdas
- ☐ Ryšys su geografinė vietove
- ☐ Ženklėjimas
- ☒ Kita: kontrolė

4. Pakeitimo (-ų) rūšis

- ☒ Produkto su registruota SKVN arba SGN specifikacijos pakeitimas, kuris nėra laikytinas nereikšmingu pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 53 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą.

⁽¹⁾ OL L 343, 2012 12 14, p. 1.

- ☐ Produkto su registruota SKVN arba SGN, kurio bendrasis (arba lygiavertis) dokumentas nepaskelbtas, specifikacijos pakeitimas, kuris nėra laikytinas nereikšmingu pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 53 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą.

5. Pakeitimas(-ai)

Dalis „Geografinė vietovė“

Į geografinę vietovę įtrauktos šios Lozero departamento komunos: *Buisson*, *Saint-Juéry* ir *Saint-Chély-d'Apcher*. Šios komunos yra dabartinės geografinės vietovės tąsa, o jų savybės panašios į komunų, įtrauktų į geografinę vietovę, savybes. Taigi dėl jų įtraukimo į geografinę vietovę ryšys su vietove nesikeičia.

Susijungus kelioms komunoms, kurių perimetras nesikeičia, atnaujintas komunų, sudarančių geografinę vietovę, sąrašas. Taigi, naujoji *Argences en Aubrac* komuna apima senąsias *Alpuech*, *Graissac*, *Lacalm*, *La Terrisse*, *Sainte-Geneviève-sur-Argence* ir *Vitrac-en-Viadène* komunas. Naujoji *Saint Geniez d'Olt et d'Aubrac* komuna apima senąsias *Aurelle-Verlac* ir *Saint-Geniez-d'Olt* komunas. Naujoji *Banassac-Canilhac* komuna apima senąsias *Banassac* ir *Canilhac* komunas. Tais atvejais, kai į geografinę vietovę buvo įtrauktos tik senųjų komunų dalys, į geografinę vietovę įtrauktos tik atitinkamos naujųjų komunų dalys.

Galiausiai bendrajame dokumente kantonų sąrašas pakeistas juos sudarančių komunų su pirmiau nurodytais pakeitimais sąrašu.

Kita

Dalyje „Nuorodos į kontrolės įstaigas“, kontrolės įstaigos kontaktiniai duomenys buvo pakeisti kompetentingos kontrolės institucijos duomenimis, kad būtų išvengta specifikacijos pakeitimų, jei pasikeistų kontrolės įstaiga.

BENDRASIS DOKUMENTAS

„LAGUIOLE“

ES. Nr. PDO-FR-0120-AM05 – 5.4.2017

SKVN (X) SGN ()

1. Pavadinimas (-i)

„Laguiole“

2. Valstybė narė arba trečioji šalis

Prancūzija

3. Žemės ūkio produkto arba maisto produkto aprašymas

3.1. Produkto rūšis

1.3 klasė. Sūriai

3.2. Produkto, kurio pavadinimas nurodytas 1 punkte, aprašymas

„Laguiole“ yra iš karvės pieno gaminamas slėgtas, nekaitintas cilindro formos sūris su sausa žieve; jam visiškai išdžiūvus, riebalų kiekis yra ne mažesnis kaip 45 g 100 g sūrio, o sausųjų medžiagų yra ne mažiau kaip 58 g 100 g sūrio.

„Laguiole“ yra cilindro formos, 30–40 cm skersmens, aukščio ir skersmens santykis yra nuo 0,8 iki 1, o svoris – 20–50 kilogramų.

Brandinimas trunka mažiausiai keturis mėnesius nuo šliužo fermento pridėjimo dienos.

Sūris yra dramblio kaulo – šiaudų geltonumo spalvos; jo balsva – šviesiai pilka žievė brandinimo metu gali įgyti gintarinę rudą – granito pilkumo spalvą.

Pieninis sūrio skonis yra vidutinio stiprumo arba stiprus (priklauso nuo brandinimo laipsnio), subalansuotas, specifinis, su šviežio šieno ar sausų riešutų prieskoniu, ilgai išlieka burnoje dėl būdingų gamybos iš žalio pieno savybių.

3.3. Pašarai (taikoma tik gyvūninės kilmės produktams) ir žaliavos (taikoma tik perdirbtiems produktams)

Melžiamos bandos pagrindinį racioną turi sudaryti pašarai iš geografinės vietovės. Vieninteliai leidžiami naudoti stambieji pašarai yra sudaryti iš vietinės natūralių ar nuolatinių pievų ir ganyklų augmenijos bei laikinose ganyklose auginamų pašarinių žolinių ir ankštinių augalų. Žolės ir kukurūzų silosą, pašarus ruluose ir kitokius drėgnuoju būdu konservuotus pašarus naudoti draudžiama.

Kai yra žolės, pagrindinį melžiamos bandos racioną per mažiausią 120 dienų metinį bendrą laikotarpį daugiausia sudaro ganyklų žolė, išskyrus atvejus, kai jos nėra dėl klimato sąlygų. Per tą laikotarpį pašarų papildai prie ganyklų žolės vidutiniškai ganymo laikotarpiu vienai melžiamai karvei negali viršyti 3 kg sausųjų medžiagų per dieną.

Pašarų papildai, tiekiami su pagrindiniu racionu, apribojami vidutiniškai visoms melžiamoms karvėms metams iki 6 kg per dieną vienai karvei laktacijos laikotarpiu. Nereikalaujama, kad pašarų papildai būtų iš geografinės vietovės, nes vietovėje žemės ūkio išteklių nėra pakankamai.

Gyvulių racione leidžiama naudoti tik iš genetiškai nemodifikuotų produktų gautus augalus, liekanas ir pašarų papildus.

Kaip pašarų papildus melžiamoms bandoms galima naudoti tik žaliavas ir priedus, įtrauktus į leidžiamų naudoti medžiagų sąrašą.

„Laguiole“ gaminamas tik iš žalio, baltymų ir riebalų požiūriu nestandartizuoto, karvės pieno. Bet koks fizinis apdorojimas draudžiamas.

„Laguiole“ sūriui gaminti naudojamas pienas turi būti gautas tik iš *Simmental française* veislės (veislės kodas 35) arba *Aubrac* veislės (veislės kodas 14) melžiamų bandų karvių ar sukryžminus šių veislių galvijus gautų sertifikuotos kilmės karvių. Pastaruoju atveju, išskyrus pirmąją kartą, į melžiamą bandą įtraukti galima tik iš kryžminimo su *Aubrac* veislės (kodas 14) patinu gautą karvę.

3.4. Specialūs gamybos veiksmai, atliktini nustatytoje geografinėje vietovėje

Pieno ir sūrių gamyba bei sūrių nokinimas vyksta nustatytoje geografinėje vietovėje.

3.5. Specialios produkto registruotu pavadinimu pjaustymo, trynimo, pakavimo ir kt. taisyklės

Draudžiama parduoti tarkuotą „Laguiole“.

„Laguiole“ gali būti supjaustytas gabalais. Jei parduodamas supakuotas sūris, jo gabalai būtinai turi būti supjaustyti paliekant dalį šiam sūriui būdingos žievės, išskyrus „Laguiole“ pakuotes, sveriančias mažiau nei 70 g.

3.6. Specialios produkto registruotu pavadinimu ženklinimo etiketėmis taisyklės

Ant sūrių etikečių turi būti:

- kilmės vietos nuorodos pavadinimas, kurio raidžių dydis ne mažesnis kaip 2/3 didžiausių etiketėje esančių raidžių dydžio,
- Europos Sąjungos SKVN simbolis.

Naudoti žodį „buron“ etiketėse, reklamoje, sąskaitose faktūrose arba prekybos dokumentuose leidžiama laikantis tokių sąlygų: „buron“ žodžiu žymimi sūriai, gaminami iš didesniame nei 1 000 m aukštyje esančiose pievose besiganančių vienos bandos karvių pamelžto pieno; pienas gaunamas pervarymo į ganyklas laikotarpiu (nuo gegužės 25 d. iki spalio 13 d.) Kad galėtų būti žymimi šiuo žodžiu, sūriai turi būti pagaminti vienos bandos karves aptarnaujančios pieninės patalpoje, esančioje tose aukštikalnių pievose. Mobilūs ar lengvieji statiniai, pvz., lentinės pašiūrės, negali būti naudojami.

Etiketė gali būti pakeista tiesioginiu išpaudu sūrio žievėje arba prie žievės tvirtinamu audeklo gabalu su įrašu.

Produkto identifikavimą taip pat užtikrina reljefinis išspaudas, kuriame vaizduojamas „Laguiole“ jautis ir yra žodis „Laguiole“ ir prie sūrio tvirtinamas identifikavimo ženklas.

4. Glaustas geografinės vietovės apibūdinimas

Geografinę vietovę sudaro šios komunos ar komunų dalys:

Averono departamentas: Argences en Aubrac, Campouriez, Cantoin, Cassuéjols, Castelnau-de-Mandailles, Le Cayrol, Condom-d'Aubrac, Coubisou, Curières, Entraygues-sur-Truyère (dešinysis Lo krantas ir kairysis Triujero krantas link aukštupio nuo Lo ir Triujero santakos), Espalion (dešinysis Lo krantas), Estaing, Florentin-la-Capelle, Huparac, Laguiole, Montézic, Montpeyroux, Le Nayrac, Pomayrols, Prades-d'Aubrac, Saint-Amans-des-Cots, Saint-Chély-d'Aubrac, Saint-Côme-d'Olt (dešinysis Lo krantas), Saint Geniez d'Olt et d'Aubrac (dešinysis Lo krantas), Saint-Laurent-d'Olt (dešinysis Lo krantas), Saint-Symphorien-de-Thénières, Sainte-Eulalie-d'Olt (dešinysis Lo krantas), Soulaiges-Bonneval komunos.

Kantalio departamentas: Anterrieux, Chaudes-Aigues, Deux-Verges, Espinasse, Fridefont, Jabrun, Lieutadès, Maurines, Saint-Martial, Saint-Rémy-de-Chaudes-Aigues, Saint-Urcize, La Trinitat komunos.

Lozero departamentas: Aumont-Aubrac, Banassac-Canilhac (dešinysis Lo krantas), Les Bessons, Brion, Le Buisson, Chauchailles, La Chaze-de-Peyre, La Fage-Montivernoux, La Fage-Saint-Julien, Fau-de-Peyre, Fournels, Grandvals, Les Hermaux, Malbouzon, Marchastel, Nasbinals, Noalhac, Prinsuéjols, Recoules-d'Aubrac, Saint-Chély-d'Apcher, Saint-Germain-du-Teil, Saint-Juéry, Saint-Laurent-de-Muret, Saint-Laurent-de-Veyrès, Saint-Pierre-de-Nogaret, Sainte-Colombe-de-Peyre, Les Salces, Termes, Trélans komunos.

5. Ryšys su geografinė vietovė

Geografinė vietovė pasižymi ypatingomis savybėmis, susijusiomis su dirvožemiu, klimatu, aukščiu virš jūros lygio ir natūraliomis reljefo ribomis. Dirvožemio pagrindas yra granitas ar bazaltas. Kontrastingą ir atšiaurų klimatą lemia Overnės kalnų ir žemyninių orų, dėl kurių žiemos būna ilgos, šaltos, vėjuotos ir dažnai sniegingos, susikirtimas su pietinėmis oro masėmis, atnešančiomis šilumą ir gausų lietų. Vietovės centre yra Obrakų kalnai, jų vidutinis aukštis – 1 000 metrų. Į vakarus ir pietus geografinę vietovę natūraliai riboja Triujero ir Lo upės. Dėl dirvožemio, klimato ir aukštumų ganyklų žolė yra išskirtinės kokybės – vyrauja turtinga, aromatinga ir gausi augmenija. Ten daugiau nei kur nors kitur auga tipiskų augalų, kuriuose daug aromatinių molekulių (terpenų), pvz., Alpių krapų (*Meum athamanticum*), miškinčių snapučių (*Geranium sylvaticum*), kraujažolių, bajorių ir didžiažiedžių juodgalvių bei čiobrelių (*Prunella grandiflora*, *Thymus*).

Šiame regione sūris gaminamas jau labai seniai. XII a. Obrako ir Bonevalio vienuolynų vienuoliai sukūrė „Laguiole“ gamybos taisykles, kad vasaros pieno gaminius būtų galima panaudoti žiemą ir taip maitinti piligrimus; šią praktiką perėmė gretimi ūkiai. 1897 m. kalnuose dirbantys ūkininkai susibūrė į pardavimo sąjungą, kuri 1939 m. pavirto apsaugos profesinė sąjunga, kol galų gale 1961 m. kilmės vietos nuoroda buvo pripažinta.

NET ir šiandien „Laguiole“ gaminamas iš žalio nenugriebto *Simmental française* ir Aubrac veislių karvių pieno; šios veislės galvijai yra prisitaikę prie geografinės vietovės aplinkos (vidutinio aukščio kalnų) ir daugiausia minta geografinėje vietovėje augančia žole bei šienų; nenaudojant drėgnuoju būdu konservuotų pašarų ir skiriant nedaug papildų. drėgnuoju būdu konservuoti pašarai nenaudojami, o pašarų papildai ribojami. Dėl genetinės šių veislių atrankos padidėjo baltymų kiekis piene, o riebalų sumažėjo; taip gautas sūriui gaminti ypač tinkantis pienas. Prie to taip pat prisideda ir pašarai, nes draudžiama naudoti kukurūzus, dėl kurių piene padaugėja riebalų.

„Laguiole“ ilgai brandinimas vėsiam ir drėgname rūsyje (6–12 °C), brandinimo sėkmė priklauso nuo konkrečios gamybos technologijos (įskaitant dvigubą nuvarvinimą prese ir dėjimą į formas, kad masė būtų sausesnė) ir nuo nuolatinės priežiūros (trynimo ir apvertimų); tai užtikrinama geografinėje vietovėje sukaupta praktine patirtimi.

„Laguiole“ yra didelis (20–50 kg) sūris, gaminamas iš žalio nenugriebto pieno. Nekaitintame slėgtime minkštame yra didelis sausosios medžiagos kiekis – ne mažiau kaip 58 %. Jis brandinamas ne trumpiau kaip keturis mėnesius.

Pieninis sūrio skonis yra vidutinio stiprumo arba stiprus (priklauso nuo brandinimo laipsnio), subalansuotas, specifinis, su šviežio šieno ar sausų riešutų prieskoniu, ilgai išlieka burnoje.

Pieno gamyba „Laguiole“ geografinėje vietovėje iš pradžių buvo labai sezoninė. Melžti karves, kurias tuo pat metu žindo veršeliai, buvo galima tik tuomet, kai dėl natūralus dirvos derlingumo geografinėje vietovėje suvešėdavo gausi augmenija, leisdavusi patenkinti gyvūnų poreikius. Norėdami išsaugoti ir atidėti šį pieną, geografinės zonos gyvulių augintojai ėmė gaminti didelį ir ilgai negendantį sūrį „Laguiole“.

Kadangi sūris gaminamas iš nenugriebto pieno, jo ilgo laikymo sąlygos yra susijusios su pieno gamyba ir sūrio gamyba, kai pirmenybė teikiama pienui, kuris ypač tinka sūriams gaminti – turi daug baltymų, mažai riebalų, tinka smarkiam nuvarvinimui prese po patalpinimo į formas, kai gaunamas slėgtas nekaitintas sūris su dideliu sausųjų medžiagų kiekiu.

Simmental française ir *Aubrac* galvijų veislės melžiamos karvės yra ypač prisitaikiusios prie geografinės vietovės vietos sąlygų. Dėl savo atsparumo jos gali visapusiškai išnaudoti visus pašarų iš geografinės vietovės privalumus ir iškęsti ilgą ir atšiaurią žiemą. Pašarai, kuriomis jos šeriamos, turtingi aromatinių augalų, kurie pienui ir iš jo gaminamam „Laguiole“ suteikia aromatą.

Gamyba iš žalio pieno ir ilgai trunkantis brandinimas žemoje temperatūroje „Laguiole“ suteikia savybes, susijusias su žalio nenugriebto pieno flora.

Nuoroda į paskelbtą specifikaciją

(Šio reglamento 6 straipsnio 1 dalies antra pastraipa)

https://info.agriculture.gouv.fr/gedei/site/bo-agri/document_administratif-eee5e8f9-73b8-403f-8ad2-db22ef109a27/telechargement

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT